

Bruselj, 24. februar 2023
(OR. en)

6845/23

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0046 (COD)

TELECOM 50
COMPET 146
MI 140
IA 32
CODEC 262

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	23. februar 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 94 final
Zadeva:	Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve gigabitnih elektronskih komunikacijskih omrežij in razveljavitvi Direktive 2014/61/EU (Akt o gigabitni infrastrukturi)

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 94 final.

Priloga: COM(2023) 94 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.2.2023
COM(2023) 94 final

2023/0046 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev gigabitnih elektronskih komunikacijskih omrežij in razveljavitvi Direktive 2014/61/EU (Akt o gigabitni infrastrukturi)

{SEC(2023) 96 final} - {SWD(2023) 46 final} - {SWD(2023) 47 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Kakovostna digitalna infrastruktura je poleg električnega, plinskega, vodovodnega in prometnega omrežja čedalje pomembnejši temelj celotnega gospodarstva. Odlična in varna povezljivost za vse in povsod v EU postaja pogoj za zagotavljanje trajnostnih gospodarskih in družbenih koristi, ki temeljijo na sodobnih spletnih storitvah in hitrih internetnih povezavah.

Zaradi hitrega razvoja digitalnih tehnologij so potrebne obsežne naložbe v omrežja, da bi izpolnili naraščajoče zahteve po pasovni širini. V sporočilu z naslovom Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope¹ iz leta 2020 je bilo ocenjeno, da samo za digitalno infrastrukturo in omrežja naložbena vrzel EU znaša 65 milijard EUR na leto. Glede na to je Komisija napovedala revizijo direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav iz leta 2014².

Glavni del stroškov za postavitev omrežja se lahko pripiše: (i) neučinkovitostim v postopku postavitve v zvezi z uporabo obstoječe pasivne infrastrukture (kot so kanali, omarice in antene), (ii) težavam pri usklajevanju gradbenih del, (iii) obremenjujočim upravnim postopkom za izdajo dovoljenj in (iv) ozkim grlom, povezanim z napeljavo omrežij v stavbah. Komisija je leta 2013 za olajšanje in spodbujanje postavitve omrežij predlagala direktivo o znižanju stroškov širokopasovnih povezav z usklajenimi ukrepi za znižanje stroškov za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti³.

Medtem so bili cilji digitalne agende, na katerih je temeljila direktiva o znižanju stroškov širokopasovnih povezav, večinoma doseženi, vendar so tudi zastareli. Delež gospodinjstev, ki imajo dostop do interneta s hitrostjo 30 Mb/s, se je povečal z 58,1 % leta 2013 na 90,1 % leta 2021. Vendar zaradi vse večjih potreb podjetij in ljudi po zelo visokozmogljivi fiksni in mobilni povezljivosti razpoložljivost samo 30 Mb/s ni več primerna za prihodnost. Prav tako ni usklajena z novimi cilji iz Direktive (EU) 2018/1972 (Evropski zakonik o elektronskih komunikacijah – v nadaljnjem besedilu: zakonik)⁴ za zagotavljanje povezljivosti in splošne razpoložljivosti zelo visokozmogljivih omrežij. Poleg tega je Svet v sklepih o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope z dne 9. junija 2020 poudaril, da je pandemija COVID-19 razkrila večjo potrebo po hitri in vseprisotni povezljivosti. Pozval je k svežnju dodatnih ukrepov za podporo trenutnim in prihodnjim potrebam v zvezi z uvajanjem omrežij, vključno z okrepitevijo ukrepov, predvidenih v okviru direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav. Zato je Komisija v sporočilu z naslovom Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje⁵ določila posodobljene cilje do leta 2030, ki bolje ustrezajo pričakovanim potrebam po povezljivosti v prihodnosti. Navedeni cilji so bili nato upoštevani

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope ([COM\(2020\) 67 final](#)).

² Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti (UL L 155, 23.5.2014, str. 1).

³ Omrežja, ki so sposobna zagotavljati storitve širokopasovnega dostopa pri hitrostih najmanj 30 Mb/s.

⁴ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje (COM(2021) 118 final).

in izpopolnjeni v programu politike Digitalno desetletje⁶. Program določa strukturo upravljanja, vključno s spremljanjem, ter mehanizem za tesno sodelovanje med Komisijo in državami članicami, da bi EU do leta 2030 dosegla svoje splošne cilje in digitalne cilje.

Ta predlog akta o gigabitni infrastrukturi, ki je pobuda programa ustreznosti in uspešnosti predpisov Komisije (REFIT)⁷, naj bi odpravil pomanjkljivosti direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav ter prispeval k stroškovno učinkoviti in pravočasni uvedbi zelo visokozmogljivih omrežij, ki je potrebna za izpolnitev povečanih potreb EU po povezljivosti⁸.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Predlog je del regulativnega okvira za elektronske komunikacije ter je skladen z drugimi zakonodajnimi in nezakonodajnimi instrumenti, ki so prav tako del tega okvira⁹. Predlog je zlasti skladen z drugimi instrumenti, ki podpirajo doseganje ciljev fiksne in mobilne povezljivosti v EU (npr. Evropski zakonik o elektronskih komunikacijah). Medtem ko zakonik, razen v posebnih primerih, večinoma zagotavlja možnost nalaganja obveznosti operaterjem elektronskih komunikacij s prevladujočim položajem oziroma pomembno tržno močjo na določenem trgu elektronskih komunikacij, ta predlog obravnava podjetja, ki upravljajo elektronsko komunikacijsko omrežje ali izvajajo gospodarske javne storitve, ne glede na to, ali imajo pomembno tržno moč.

Predlog je tudi v skladu s priporočilom o skupnem naboru orodij za povezljivost, sprejetim septembra 2020, katerega cilj je bil zmanjšati stroške postavitve zelo visokozmogljivih omrežij in zagotoviti pravočasen dostop do radiofrekvenčnega spektra 5G. Poznejši skupni nabor orodij za povezljivost¹⁰, o katerem so se države članice dogovorile marca 2021, vključuje 22 najboljših praks za pomoč pri zniževanju stroškov omrežja, ki so bile večinoma upoštevane v tukaj predlaganih ukrepih.

⁶ Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030 (UL L 323, 19.12.2022, str. 4).

⁷ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12463-High-speed-broadband-in-the-EU-review-of-rules_sl

⁸ Ponudba na trgu se je na vse večje povpraševanje po kakovostnem in hitrem internetu odzvala s čedalje večjim približevanjem optičnih vlaken uporabniku, pri čemer sedanja in celo prihodnja „zelo visokozmogljiva omrežja“ zahtevajo parametre zmogljivosti, enakovredne tistim, ki jih lahko zagotovi omrežje z optičnimi elementi vsaj do distribucijske točke na končni lokaciji uporabnika.

⁹ Poleg zakonika okvir dopolnjujejo še naslednji dokumenti: Priporočilo Komisije (EU) 2020/2245 z dne 18. decembra 2020 o upoštevni trgih izdelkov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodne regulacije v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 439, 29.12.2020, str. 23), Priporočilo Komisije z dne 20. septembra 2010 o reguliranem dostopu do dostopovnih omrežij naslednje generacije (NGA) (2010/572/EU) (UL L 251, 25.9.2010, str. 35) in Priporočilo Komisije z dne 11. septembra 2013 o doslednih obveznostih nediskriminacije ter metodologijah za izračun stroškov za spodbujanje konkurence in izboljšanje okolja za naložbe v širokopasovne povezave (2013/466/EU) (UL L 251, 21.9.2013, str. 13), ki dopolnjujejo regulativni okvir. Zadnja dva se trenutno pregledujeta.

¹⁰ [Skupni nabor orodij Unije za povezljivost](#) na podlagi Priporočila Komisije (EU) 2020/1307 o skupnem naboru orodij za znižanje stroškov postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ter zagotavljanje pravočasnega in naložbam prijaznega dostopa do radiofrekvenčnega spektra 5G za spodbujanje povezljivosti in podporo okrevanju gospodarstva po krizi zaradi COVID-19 v Uniji (UL L 305, 21.9.2020, str. 33).

Poleg tega je predlog skladen z nedavnim predlogom Komisije za Program Unije za varno povezljivost¹¹, katerega cilj je olajšati širokopasovni satelitski dostop do območij, ki so zunaj dosega druge infrastrukture fiksnih in mobilnih elektronskih komunikacijskih omrežij.

Predlog je skladen tudi s pobudami za financiranje, ki podpirajo postavitve širokopasovnih omrežij na podeželskih, oddaljenih in drugih slabše oskrbovanih območjih, vključno z digitalnim delom instrumenta za povezovanje Evrope (IPE in IPE Digitalno)¹², sredstvi za okrevanje po pandemiji COVID-19¹³ in nacionalnimi pobudami za državno pomoč¹⁴. Tudi pred kratkim sprejete *Smernice o državni pomoči za širokopasovna omrežja*¹⁵ prispevajo k pospešitvi in razširitvi postavitve širokopasovnih omrežij, saj pojasnjujejo, kdaj je javna podpora skladna s pravili konkurence.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Predlog je skladen s podnebnimi cilji evropskega zelenega dogovora¹⁶, ki sta jih Svet in Parlament junija 2021 določila v evropskih podnebnih pravilih¹⁷. Infrastruktura za digitalno povezljivost je bistvena za doseganje dvojnega, digitalnega in zelenega prehoda, ki sta glavni prednostni nalogi Komisije. Digitalne infrastrukture bodo imele ključno vlogo pri prehodu na zeleno gospodarstvo, saj so pomemben spodbujevalec energijske učinkovitosti v drugih sektorjih. Poleg tega je velika prenova stavb¹⁸ do leta 2030, ki jo bodo povzročili cilji zelenega dogovora, velika priložnost za doseganje sinergij in zagotavljanje visoke učinkovitosti infrastrukture v stavbi, vključno s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optičnim ožičenjem. To bo zmanjšalo nevarnosti za lastnike in/ali najemnike stavb ter zagotovilo učinkovitejšo uporabo nacionalnih sredstev in sredstev EU, ki so na voljo za večjo prenovo stavbnega fonda.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pravna podlaga tega predloga je člen 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). To je ista pravna podlaga direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav, ki jo ta predlog razveljavlja. To je utemeljeno s ciljem tega predloga, ki je dodatno uskladiti trge elektronskih komunikacij EU ter izboljšati pogoje za vzpostavitev in delovanje notranjega trga.

¹¹ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Programa Unije za varno povezljivost za obdobje 2023–2027 (COM(2022) 57 final); 2022/0039 COD, o katerem je bil 17. novembra 2022 dosežen politični dogovor.

¹² https://hadea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_sl

¹³ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en#example-of-component-of-reforms-and-investments

¹⁴ Poročilo o izvajanju državne pomoči za širokopasovna omrežja, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d6b8368d-f3dd-11ea-991b-01aa75ed71a1/language-en>.

¹⁵ Sporočilo Komisije – Smernice Unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij z dne 12. decembra 2022 (C(2022) 9343).

¹⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

¹⁷ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredbe (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

¹⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj (COM(2020) 662 final).

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Izkušnje z izvajanjem direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav so pokazale, da cilja, da se EU v celoti zagotovi pokritost s širokopasovnimi omrežji visokih hitrosti, ni mogoče doseči niti z direktivo niti ga v razumnem času in z najučinkovitejšo uporabo zasebnih in javnih naložb ne morejo doseči države članice. Poleg tega se nekatere določbe zakonika, in sicer člen 44, delno prekrivajo z direktivo o znižanju stroškov širokopasovnih povezav, zato je treba pravila racionalizirati. Za doseg gigabitne pokritosti do leta 2030 so potrebna tudi usklajena prizadevanja vseh držav članic. Ukrepi, ki so jih države članice do zdaj sprejele za spodbujanje postavitve omrežij ter zlasti za znižanje stroškov in skrajšanje časovnega okvira postavitve, so včasih celo v isti državi članici zelo različni. Poleg tega se je pričakovana dodana vrednost EU močno zmanjšala zaradi precejšnjega obsega izključitev ali izjem v številnih različnih okoliščinah in v različnih državah članicah ter pomanjkanja predhodnih smernic ali skupnih načel o različnih ukrepih, določenih v direktivi o znižanju stroškov širokopasovnih povezav.

Sedanja različna pravila ustvarjajo ovire za čezmejne naložbe. To omejuje svobodo zagotavljanja elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev. Prav tako vpliva na delovanje notranjega trga, zlasti za neločljivo povezane čezmejne aplikacije, kot je povezana in avtonomna vožnja, ki potrebuje povsod razširjena zelo visokozmogljiva omrežja. Zaradi sedanjega stanja operaterji elektronskih komunikacij in drugi deležniki (proizvajalci opreme, podjetja za nizka gradbena dela itd.) tudi zelo težko dosegajo ekonomijo obsega. Težave pri pospeševanju postavitve širokopasovnih omrežij visokih hitrosti ali prihodnjih postavitvev zelo visokozmogljivih omrežij so skupne večini držav članic, če ne vsem. Tudi znižanje stroškov in racionalizacija upravnih postopkov sta skupna ukrepa, ki sta bistvena za reševanje teh težav. Ta predlog ne vpliva na postopkovno avtonomijo držav članic pri notranji dodelitvi pristojnosti.

- **Sorazmernost**

Predlog je skladen z načelom sorazmernosti in je usmerjen ukrep politike z intenzivnostjo, ki je sorazmerna s cilji spodbujanja zelo visokozmogljivih omrežij v skladu z zakonikom in doseganjem cilja programa Digitalno desetletje do leta 2030 glede pokritosti z brezžičnimi omrežji visokih hitrosti naslednje generacije z zmogljivostjo, ki je vsaj enakovredna zmogljivosti omrežij 5G in gigabitnih omrežij¹⁹. Glavna prednost predloga je, da bo operaterjem javnih elektronskih komunikacijskih omrežij omogočil učinkovitejše postopke načrtovanja in uporabe naložb (in s tem zelo veliko ekonomijo obsega). Poleg tega bodo ekonomija obsega in z njo povezani prihranki presegli sektor elektronskih komunikacij ter se razširili na druge panoge (npr. proizvajalce opreme, gradbena podjetja).

Te koristi so mogoče z najmanjšim upravnim bremenom. Obveznosti so omejene na nekatere dele omrežne infrastrukture, pri katerih je mogoče pričakovati precejšnje prihranke stroškov (npr. kabli so izključeni iz opredelitve fizične infrastrukture in s tem iz obveznosti glede dostopa in preglednosti iz tega predloga)²⁰. Predlagana pravila uvajajo tudi sorazmerne

¹⁹ Člen 4(2)(a) programa Digitalno desetletje določa, da: „so vsi končni uporabniki na fiksni lokaciji pokriti z gigabitnim omrežjem do omrežne priključne točke in so vsa poseljena območja pokrita z brezžičnim omrežjem visoke hitrosti naslednje generacije z zmogljivostjo vsaj enakovredno 5G, v skladu z načelom tehnološke nevtralnosti“.

²⁰ Pomen fizične infrastrukture (pogosto imenovane nizka gradnja) za postavitve omrežja je razviden tudi iz Evropskega zakonika o elektronskih komunikacijah, kjer je v členu 73 določeno, da lahko nacionalni regulativni organ kot sorazmerno sredstvo za spodbujanje konkurence in interesov končnega uporabnika upošteva samo naložitev obveznosti dostopa do nizke gradnje v skladu s členom 72 (dostop do gradbeniške infrastrukture).

prilagoditve (npr. možnost zavrnitve prošelj za dostop pod posebnimi pogoji). Poleg tega predlog predvideva izjeme, pri katerih se nekatere obveznosti v določenih okoliščinah ne uporabljajo (npr. dostop do nekaterih kategorij stavb v lasti ali pod nadzorom organov javnega sektorja zaradi arhitekturne, zgodovinske, verske ali naravne vrednosti ali zagotavljanje informacij o teh stavbah). Te izjeme prispevajo k zagotavljanju sorazmernosti predloga in zagotavljajo ustrezno prožnost, potrebno za upoštevanje nacionalnih okoliščin. Poleg tega predlagani ukrepi za digitalizacijo zadevnih upravnih postopkov državam članicam omogočajo ponovno uporabo in razširitev obstoječih digitalnih storitev in platform, ki služijo istemu namenu in so v skladu s to uredbo, na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni.

- **Izbira instrumenta**

Predlagani instrument je uredba. Izbira temelji na izkušnjah, pridobljenih pri prenosu in izvajanju direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav ter njenih dokazanih omejitvah pri reševanju trajnih ugotovljenih težav, ki niso bile le posledica njenega pristopa minimalne harmonizacije, temveč tudi nizke stopnje uresničevanja harmonizacije (npr. številne določbe so ostale neobvezne, druge, kot so določbe o preglednosti, pa so harmonizirale le minimalno število elementov) ter počasnega in neučinkovitega prenosa v nacionalno pravo.

Uredba je najboljša rešitev za pospešitev postavitve omrežja, ki je potrebno, da bi bila Evropa pripravljena na digitalno dobo. Najbolj bo vplivala na pospeševanje postavitve gigabitnega omrežja, saj se neposredno uporablja za vse države članice. V hitro razvijajočem se digitalnem gospodarstvu je ključnega pomena hitro izvajanje ukrepov, ki zmanjšujejo breme za podjetja in javne organe. Nasprotno bi države članice potrebovale veliko časa za prenos direktive v nacionalno pravo, kar bi odložilo začetek uporabe predlaganih pravil in ogrozilo doseganje ciljev do leta 2030. Nasprotno od direktive ima uredba neposredni učinek, kar je pomembno za pravila, ki se večinoma uporabljajo v poslovnih odnosih med ponudniki elektronskih komunikacijskih omrežij in omrežnimi operaterji.

Komisija zato pripravlja predlog uredbe, tj. akt o gigabitni infrastrukturi, da bi preprečila nadaljnja razhajanja, ki ovirajo zagotavljanje ustreznih storitev na notranjem trgu, ter zagotovila enake pravice in obveznosti za podjetja. To je potrebno za zagotovitev pravne varnosti in preglednosti za vse udeležene gospodarske akterje.

S predlogom se razveljavlja direktiva o znižanju stroškov širokopasovnih povezav, ki je zaradi navedenih pomanjkljivosti povzročila zelo razdrobljeno in minimalno izvajanje. Z uredbo, ki bi zajemala vsa vsebinska področja z enostavnejšimi pravili in na splošno višjo stopnjo harmonizacije, naj bi bile te pomanjkljivosti odpravljene, pri tem pa bi ostala sorazmerna in bi državam članicam še vedno omogočila nekaj prožnosti glede posebnih določb, ki bi odražale posebne nacionalne okoliščine.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Ocenjevalno poročilo o direktivi o znižanju stroškov širokopasovnih povezav, ki je priloženo k temu predlogu, kaže, da je bila direktiva le delno uspešna in učinkovita pri doseganju svojih splošnih in posebnih ciljev, ki pa so še vedno pomembni. Dosedanje izvajanje na splošno kaže dobro uspešnost pri drugih treh analiziranih merilih: ustreznost, skladnost in dodana vrednost EU.

Na splošno je direktiva o znižanju stroškov širokopasovnih povezav pripomogla k postavitvi širokopasovnih omrežij visokih hitrosti (ponovno je bilo uporabljenih skoraj 100 000 km kanalov in zračne infrastrukture). Ob učinkoviti uporabi lahko direktiva o znižanju stroškov širokopasovnih povezav pospeši postavitve projektov širokopasovnih omrežij visokih hitrosti za več mesecev, prihrani od 10 do 30 % stroškov postavitve in sorazmerno poveča omrežno pokritost.

Največji napredek je bil dosežen pri dostopu do obstoječe fizične infrastrukture in s tem povezanimi ukrepi za preglednost, manj pa pri izdaji dovoljenj, usklajevanju gradbenih del in dostopu do infrastrukture v stavbi. Poleg tega so rezultati po vsej EU neenotni in tudi na področjih učinkovitejših ukrepov²¹ ne izpolnjujejo v celoti potrebe po hitrejši in učinkovitejši postavitvi elektronskih komunikacijskih omrežij, to pa vpliva na delovanje notranjega trga.

Sedanje določbe direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav je treba okrepiti, da bodo bolj usklajene s sedanjimi in prihodnjimi potrebami po poveztivosti in s prednostnimi nalogami EU ter da bodo v celoti odražale tržni in tehnološki razvoj. Še vedno prisotne ovire pri postavitvi elektronskih komunikacijskih omrežij, pomanjkanje enotnih in digitaliziranih upravnih postopkov ter nezadostno učinkovite enotne informacijske točke še vedno ovirajo morebitne koristi ukrepov za znižanje stroškov, ki bi lahko spodbudili stroškovno učinkovitejšo in hitrejšo postavitve omrežij po vsej EU. Visoki stroški postavitve zelo visokozmogljivih omrežij, vključno z optiko do doma in srednjim pasom 5G, zmanjšujejo spodbude za postavitve in izvedljivost novih postavitvev. Postavitve omrežij po EU so močno upočasnili pomanjkanje usklajevanja med različnimi organi, pristojnimi za izdajo dovoljenj, raznolikost dovoljenj, potrebnih za postavitve omrežij, pomanjkanje elektronskih postopkov za vloge za dovoljenja in splošno neupoštevanje rokov za izdajo dovoljenj za postavitve, vključno s tistimi za pravice poti.

• **Posvetovanja z deležniki**

Osnovni viri informacij za pripravo tega predloga so bili pregled literature, informacije o izvajanju sedanjih politik, analize prejšnjih dejavnosti spremljanja in ocenjevanja ter poročil, prispevki deležnikov in namenske podporne študije.

Poleg tega so bila opravljena posvetovanja z deležniki:

- s pozivom za povratne informacije glede časovnega načrta / začetne ocene učinka (od 19. junija 2020 do 17. julija 2020);
- z javnim posvetovanjem (od 2. decembra 2020 do 2. marca 2021) na podlagi obsežnega vprašalnika, ki zajema vidike, usmerjene v preteklost in prihodnost;
- s tematskimi spletnimi participativnimi delavnicami deležnikov, ki so potekale januarja in februarja 2021;

²¹ Ocenjevalno poročilo (delovni dokument služb Komisije o oceni) na primer kaže, da se največji napredek nanaša na dostop do obstoječe fizične infrastrukture in s tem povezane ukrepe za preglednost. Nekatere države članice so tudi presegle določbe direktive in razširile osnovne informacije o obstoječi fizični infrastrukturi.

- z mnenjem Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC²²) o reviziji direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav, ki zajema vidike, usmerjene v preteklost in prihodnost;
- z dvostranskimi srečanji, vključno z deležniki na trgu in njihovimi združenji ter lokalnimi in regionalnimi organi;
- z namenskimi delavnicami, ki so jih junija 2021 in januarja 2022 organizirali svetovalci, ki so pripravljali podporno študijo, ter ad hoc raziskavami/posvetovanji.

Na splošno deležniki poudarjajo, da je imela visokokakovostna povezljivost ključno vlogo med pandemijo in okrevanjem gospodarstva.

Velika skupina operaterjev in večina poslovnih združenj poudarja potrebo po nadaljnji harmonizaciji in urejanju na ravni EU, zlasti glede upravnih postopkov, kot je izdajanje dovoljenj, da se odpravi razdrobljenost trga. Manjše število operaterjev pa opozarja, da je treba državam članicam omogočiti manevrski prostor pri izvajanju in izvrševanju zakonodaje EU. Javni organi, vključno z BEREC, podpirajo ukrepe na ravni EU. Pozivajo k harmonizaciji, da bi naredili le tisto, kar je potrebno za doseg ciljev, in navajajo nekatera področja, na katerih bi bili primernejši nacionalni ukrepi (npr. smernice o pogojih dostopa). Nekateri javni organi so izrazili določene zadržke glede dodatnega bremena in stroškov, povezanih z ukrepi za preglednost in digitalizacijo.

Večina anketirancev na posvetovanjih z deležniki meni, da je bil z direktivo o znižanju stroškov širokopasovnih povezav ustvarjen dober okvir za učinkovitejšo postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij, ukrepi, zajeti v direktivi, pa se jim zdijo ustrezni. Mnenja deležnikov o tem, kako učinkovito je direktiva o znižanju stroškov širokopasovnih povezav dosegla svoj splošni cilj, tj. znižati stroške in povečati hitrost postavitve omrežij, pa se razlikujejo.

Deležniki poudarjajo pomen razpoložljivosti ustrezne fizične infrastrukture, vključno z neomrežnimi elementi, ki so v lasti ali pod nadzorom javnih organov, za učinkovito postavitve omrežij, zlasti za omrežja 5G. Deležniki pozivajo tudi k pripravi smernic o poštenih in razumnih pogojih ter o merilih za zavrnitev prošelj za dostop. To bi pomagalo preprečiti neupravičene zavrnitve na podlagi razpoložljivosti drugih izvedljivih načinov dostopa.

Večina deležnikov se strinja, da bi lahko usklajevanje gradbenih del zmanjšalo stroške postavitve. Čeprav je BEREC menil, da bi bilo koristno razširiti obveznost usklajevanja na vse (javno in zasebno financirane) projekte za postavitve omrežja, so številni deležniki nasprotovali taki razširitvi.

Večina deležnikov meni, da je razpoložljivost redno posodobljenih osnovnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi ali načrtovanih gradbenih delih, vključno z georeferenciranimi lokacijami in potmi, prek enotnih informacijskih točk pomembna za postavitve omrežja. Javni organi, vključno z lokalnimi, pozivajo k prožnosti pri ponovni uporabi in izboljšanju dobro uveljavljenih digitalnih orodij, ki se že uporabljajo v različnih državah članicah, nekatera od njih pa služijo tudi drugim sektorjem.

Večina deležnikov, vključno z omrežnimi operaterji, se strinja, da bi poenostavljeni postopki izdajanja dovoljenj, vključno z elektronsko predložitvijo prošelj za dovoljenja, pripomogli k uvajanju omrežij.

²² Organ evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC) sestavljajo vodje ali imenovani visoki predstavniki nacionalnih regulativnih organov držav članic EU. BEREC je bil ustanovljen z Uredbo (EU) 2018/1971 Evropskega parlamenta in Sveta.

Deležniki pozivajo tudi k okrepitvi sedanjih pravil o infrastrukturi v stavbi, vključno s povečanjem ambicij z omrežij visoke hitrosti na zelo visokozmogljiva omrežja/optična vlakna ter s predlogom, da morajo lastniki stavb namestiti optično ožičenje v stavbi in omogočiti dostop do njega.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Komisija se je oprla na posebno podporno študijo, ki so jo pripravili podjetji ICF SA in Wavestone SA ter Center za evropske politične študije ob podpori podjetij WIK Consult GmbH in EcoAct²³. V tej študiji so bili ocenjeni učinki ukrepov, sprejetih v okviru direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav, in po potrebi upoštevani učinki nacionalnih ukrepov, sprejetih za znižanje stroškov postavitve širokopasovnih omrežij visokih hitrosti. Študija je podprla tudi pripravo ocene učinka o možnih političnih možnostih, ki naj bi spremljala to pobudo. Poleg tega so nacionalni časovni načrti in poročila o izvajanju, ki so jih države članice predložile v okviru [nabora orodij za povezljivost](#)²⁴, ki je vključeval nabor 39 najboljših praks, namenjenih izboljšanju postavitve omrežij in hitremu dostopu do spektra 5G, zagotovili dragocene informacije o najustreznejših ukrepih in njihovem izvajanju. Komisija se je oprla tudi na druge vire informacij iz pregleda literature, vključno z več študijami²⁵ in poročili²⁶.

- **Ocena učinka**

Povzetek ocene učinka in pozitivno mnenje Odbora za regulativni nadzor sta na voljo na spletnem mestu Komisije²⁷. V oceni učinka so bile obravnavane naslednje možnosti politike.

Možnost 0: izhodiščni scenarij

Možnost „brez sprememb direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav“ pomeni, da razen obstoječih ukrepov ni dodatnih ukrepov. Sedanja direktiva o znižanju stroškov širokopasovnih povezav ter z njo povezani regulativni in neregulativni instrumenti se še naprej izvajajo kot zdaj. Ta pristop bi se lahko dopolnil z izmenjavo dobrih praks, ki bi jo spodbujale pobude za izmenjavo (npr. nabor orodij za povezljivost). Predvideva se, da bi se v primeru možnosti brez sprememb direktive postavitve omrežij nadaljevala, vendar bi se ugotovljena razdrobljenost ohranila; postavitve omrežij ne bi bila tako učinkovita in uspešna, kot bi lahko bila, cilji glede povezljivosti do leta 2030 pa bi bili ogroženi.

²³ Študija v podporo oceni sedanjih ukrepov na evropski in nacionalni ravni za znižanje stroškov postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij in za pripravo ocene učinka, ki spremlja pobudo EU za pregled Direktive 2014/61/EU.

²⁴ [Skupni nabor orodij Unije za povezljivost](#).

²⁵ Na primer [Study on implementation and monitoring of measures under the BCRD \(SMART 2015/0066\)](#) (Študija o izvajanju in spremljanju ukrepov v okviru direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav); [White paper on EU broadband Plan challenges and opportunities, Analysys Mason 2019](#) (Bela knjiga o izzivih in priložnostih načrta EU za širokopasovna omrežja, Analysys Mason 2019).

²⁶ Na primer [2020 Summary Report of Best Practices - Outcome of phase 1 of the work of the Special Group for developing a common Union Toolbox for connectivity](#) (2020 Zbirno poročilo o najboljših praksah za leto 2020 – Izid prve faze dela posebne skupine za razvoj skupnega nabora orodij Unije za povezljivost); [Poročilo Komisije o izvajanju direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav iz leta 2018](#); [BEREC report on the Implementation of the Broadband Cost Reduction Directive](#) (Poročilo BEREC o izvajanju direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav); [BEREC report on pricing for access to infrastructure and civil works according to the BCRD](#) (Poročilo BEREC o oblikovanju cen za dostop do infrastrukture in gradbenih del v skladu z direktivo o znižanju stroškov širokopasovnih povezav).

²⁷ Ocena učinka in mnenje Odbora za regulativni nadzor sta objavljena na [spletnem mestu EUR-Lex](#).

Možnost 1: posodobitev, pojasnitev in uskladitev (minimalni pristop)

Ta možnost predlaga uskladitev direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav z zakonikom (področje uporabe zelo visokozmogljivih omrežij namesto omrežij visokih hitrosti), uvedbo nekaterih trenutno prostovoljnih ukrepov kot obveznih (preglednost, izdajanje dovoljenj) ter pojasnitev nekaterih določb za uskladitev različnih razlag držav članic (kot so dovoljenja, javno financirani projekti, za katere se uporablja usklajevanje gradbenih del, in dejstvo, da so sredstva, za katera veljajo obveznosti v zvezi s pomembno tržno močjo ali državno pomočjo, izključena iz vzporednih obveznosti iz direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav glede dostopa). Ta možnost temelji na premisleku, da bi nekoliko spremenjena direktiva skupaj z izvajanjem najboljših praks iz nabora orodij za povezljivost in preostalega regulativnega okvira za elektronske komunikacije izboljšala njeno izvajanje. To izboljšanje bi se doseglo zlasti z delnim reševanjem težav zaradi pomanjkanja ali nepopolnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi ter zamud in visokih stroškov postopkov za izdajo dovoljenj.

Drugi ukrepi za odpravo več ovir, ki bi omogočili hitrejšo in učinkovitejšo postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij, kot so bili opredeljeni v ocenjevalnem poročilu in javnem posvetovanju, se ne bi izvedli.

Možnost 2: razširitev in okrepitev ukrepov v primerjavi z direktivo o znižanju stroškov širokopasovnih povezav, izključitev zelo visokozmogljivih omrežij iz obveznosti

Ta možnost vključuje vse, kar je predlagano v možnosti 1, vendar v obliki uredbe. Poleg tega razširja področje uporabe obveznosti dostopa, tako da vključuje fizično infrastrukturo (neomrežno) pod javnim nadzorom / v javni lasti (razen kadar bi bilo to nesorazmerno), in krepi obveznosti glede izdajanja dovoljenj (npr. vmesni roki, izjeme pri nacionalnih dovoljenjih ter vzporedna obdelava dovoljenj in pravic poti). Za razliko od možnosti 3 in 4 ta možnost izvzema zelo visokozmogljiva omrežja iz obveznosti glede dostopa in usklajevanja gradbenih del, da se tako rešijo težave s spodbudami za naložbe (npr. nedonosno podvajanje omrežja).

Možnost 3 (prednostna možnost): razširitev in okrepitev ukrepov v primerjavi z direktivo o znižanju stroškov širokopasovnih povezav z delno uskladitvijo

Možnost 3 bi večinoma ohranila ukrepe, vključene v možnost 2, in bi bila prav tako v obliki uredbe (vključno z razširitvijo področja uporabe obveznosti glede zagotavljanja dostopa do neomrežnih sredstev, ki so v javni lasti, ter ukrepi za izdajo dovoljenj). Vendar pa bi namesto izjeme za infrastrukturo zelo visokozmogljivih omrežij določila jasnejša pravila o ključnih vidikih dostopa do fizične infrastrukture in o usklajevanju gradbenih del (kot so „pošteni in razumni“ pogoji dostopa, alternativni načini dostopa in porazdelitev stroškov za usklajena gradbena dela). Obravnavala bi problem zaradi nedonosnega podvajanja omrežja z boljšo opredelitvijo razlogov za zavrnitev dostopa do fizične infrastrukture ali primerov, v katerih se prošnje za usklajevanje gradbenih del lahko štejejo za nerazumne, in jih omejila na bolj specifične okoliščine v primerjavi z možnostjo 2. Taka pravila bi spremljale smernice na ravni EU, da bi se zagotovila dosledna uporaba in usklajen pristop k podobnim težavam. Ta možnost bi tudi določala, da bi morali biti pravila in postopki za izdajo dovoljenj na nacionalni ravni dosledni, podprti z načelom „vse na enem mestu“ prek enotne nacionalne digitalne vstopne točke, določala, da bi morala biti dovoljenja po možnosti tiho odobrena, ter omejila pristojbine za dovoljenja na upravne stroške. Postavitve, za katere se uporabljajo izjeme od dovoljenj, bi bile določene na ravni EU, doslednost postopkov izdaje dovoljenj pa

bi bila zagotovljena na nacionalni ravni. S tem bolj harmoniziranim pristopom bi se obravnavali zelo zapleteni problemi, časovni okviri in stroški pridobivanja dovoljenj.

Možnost 3 bi za izboljšanje preglednosti in dostopa do informacij razširila zahteve glede informacij o obstoječi fizični infrastrukturi, razen kadar bi bilo to nesorazmerno, in o načrtovanih gradbenih delih (proaktivno obveščanje o vseh načrtovanih gradbenih delih). Oba sklopa informacij bi morala biti na voljo v digitalni obliki na platformah in po možnosti medsebojno povezana. Za odpravo pomanjkanja primerne infrastrukture v stavbi in dostopa do nje bi ta možnost zahtevala infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optična vlakna v stavbi v vsakem novem (ali močno prenovljenem) gospodinjstvu. Ta možnost bi zagotovila tudi standardizacijo fizične infrastrukture v stavbi na nacionalni ravni in smernice za dostop do infrastrukture v stavbi na ravni EU.

Možnost 4: razširitev in okrepitev, popolna uporaba za zasebna sredstva in popolna harmonizacija

Z možnostjo 4 bi bila uvedena največja možna harmonizacija na ravni EU. Uredba bi vključevala vse ukrepe iz možnosti 3. Poleg tega bi razširila obveznosti glede dostopa in preglednosti na zasebna sredstva, ki niso sredstva omrežnih operaterjev (npr. poslovne stavbe), ter obveznosti usklajevanja gradbenih del na projekte, ki se ne financirajo iz javnih sredstev. Ta možnost bi določila obvezno vzpostavitev enotne digitalne platforme za obstoječo fizično infrastrukturo, načrtovana gradbena dela in po možnosti tudi postopke za izdajo dovoljenj. Nazadnje, ta možnost bi določila obvezno standardizacijo fizične infrastrukture v stavbi na ravni EU (v primerjavi s standardizacijo na nacionalni ravni iz možnosti 3).

Glede na vsa merila za ocenjevanje je verjetno, da bo možnost 3 bolje izpolnila cilje politike. Zagotavlja tudi največjo dodano vrednost EU, hkrati pa zagotavlja, da imajo države članice vlogo pri določanju posebnih primerov, v katerih obveznosti zanje ne bi veljale (npr. ker bi spadali v kategorije, določene v uredbi, v katerih obveznosti ne bi veljale iz več razlogov ali ker bi bile obveznosti v teh primerih nesorazmerne). Zato se zdi, da možnost 3 najbolje usklajuje kratkoročne stroške izvajanja s srednjeročnimi koristmi in omejuje nepotrebna regulativna bremena.

• **Primernost in poenostavitve ureditve**

Predlagani ukrepi podpirajo program ustreznosti in uspešnosti predpisov ter izpolnjujejo cilje poenostavitve in zmanjšanja upravnega bremena. Cilj več predlaganih sprememb je zagotoviti jasnejša, bolj racionalizirana in preprostejša pravila in postopke, pomagati stranem, da lažje razumejo svoje pravice in obveznosti, ter spodbujati sinergije (na primer pri predlaganem usklajevanju za prenovo stavb za izboljšanje energijske učinkovitosti). Predlog zagotavlja tudi smernice na ravni EU (dostop do fizične infrastrukture, vključno s fizično infrastrukturo v stavbi, ter nekatera merila za dostop in pravila za usklajevanje gradbenih del). Te smernice naj bi olajšale dosledno izvajanje pravil in reševanje morebitnih sporov.

Predlog je povezan z nekaterimi kratkoročnimi skupnimi stroški, predvsem za uprave. Ti so povezani z vzpostavitvijo doslednih postopkov izdaje dovoljenj in digitalnih vstopnih točk/platform za obdelavo dovoljenj ter zagotavljanje in omogočanje dostopa do informacij. Pričakuje pa se, da bo uredba po njihovi vzpostavitvi zagotovila letne prihranke upravnih stroškov za operaterje elektronskih komunikacijskih omrežij (po ocenah približno 40 milijonov EUR na leto). Ti prihranki bodo posledica boljšega dostopa do omrežne in javne neomrežne fizične infrastrukture (približno 24 milijonov EUR na leto) ter obdelave prošenj za

dovoljenja (približno 15 milijonov EUR na leto). Prihranke bodo imeli tudi javni organi, vključno z občinami (brez ocen). Te koristi se lahko razširijo tudi na druge sektorje (poleg elektronskih komunikacij), če bodo ti sektorji izvajali in uporabljali platforme za izdajo dovoljenj, kot jih že v več državah članicah. Poleg tega bi imela gradbena podjetja koristi od standardov za infrastrukturo in ožičenje v stavbi, ki bi morali zagotoviti učinkovitejšo namestitev „optike do doma“ v novih in močno prenovljenih stavbah (brez ocene)²⁸.

- **Temeljne pravice**

Predlog v celoti upošteva pravice in načela, priznana v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Predlagani ukrepi so zlasti skladni s členom 16 (svoboda gospodarske pobude), členom 17 (lastninska pravica) in členom 37 (varstvo okolja).

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlagana uredba ne vpliva na proračun Unije.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Spremljanje izvajanja bo temeljilo na poročilu o izvajanju uredbe, ki se Evropskemu parlamentu in Svetu predloži pet let po datumu začetka veljavnosti. To poročilo bo vključevalo povzetek učinka ukrepov in oceno napredka pri doseganju ciljev uredbe, vključno s tem, ali in kako bi lahko uredba dodatno prispevala k doseganju ciljev glede povezljivosti iz programa politike Digitalno desetletje do leta 2030. Komisija lahko v ta namen od držav članic zahteva informacije na podlagi ustreznih kazalnikov in mehanizma za redno zbiranje podatkov, ki jih pripravi Odbor za komunikacije, kakor je določeno v Direktivi (EU) 2018/1972.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Člen 1 – Predmet urejanja in področje uporabe

Člen 1 posodablja področje uporabe direktive iz leta 2014 o postavitvi elektronskih komunikacijskih omrežij, tj. z omrežij visokih hitrosti na zelo visokozmogljiva omrežja, tako da ustreza novim ambicijam zakonika in ciljem programa politike Digitalno desetletje glede povezljivosti.

Člen 2 – Opredelitev pojmov

Ta člen zajema dodatne opredelitve pojmov poleg tistih iz zakonika, vključno s pojmom zelo visokozmogljiva omrežja. Člen razširja pojem „fizična infrastruktura“, tako da vključuje javna neomrežna sredstva, in uvaja novo opredelitev pojma „optično ožičenje v stavbi“, skupaj s spremembo iz fizična infrastruktura v stavbi, „primerna za visoke hitrosti“, v fizična infrastruktura v stavbi „z možnostjo pridobitve optičnega priključka“. Poleg tega se ob upoštevanju hitrega razvoja ponudnikov brezžične fizične infrastrukture, kot so „podjetja za telekomunikacijske stolpe“, in njihove čedalje pomembnejše vloge kot ponudnikov dostopa do fizične infrastrukture, primerne za namestitev elementov brezžičnih elektronskih

²⁸ Priloga 1 k podporni študiji, ki so jo pripravili podjetji ICF SA, Wavestone SA ter Center za evropske politične študije ob podpori podjetij WIK Consult GMBH in EcoAct (glej opombo 22), zlasti oddelki 1.3, 2.3 in 4.3.

komunikacijskih omrežij, kot je 5G, opredelitev „omrežni operater“ razširi tako, da poleg podjetij, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja ali so pooblaščenca za njihovo zagotavljanje, in operaterjev drugih vrst omrežij, kot so prometna, plinska ali električna, vključuje podjetja, ki zagotavljajo pripadajoče zmogljivosti, za katere tako veljajo vse obveznosti in ugodnosti iz uredbe, razen določb o fizični infrastrukturi v stavbi in dostopu. Prav tako spreminja opredelitev pojma „dovoljenje“, da bi odražala več ravni odločanja, ki včasih obstajajo pri izdaji dovoljenj, in pojasnjuje, da se gradbena dela nanašajo na „postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij“ zaradi lažjega sklicevanja v besedilu.

Člen 3 – Dostop do obstoječe fizične infrastrukture

Člen 3 obveznost dostopa razširja na fizično infrastrukturo, ki ni del omrežja, vendar je v lasti ali pod nadzorom organov javnega sektorja. Določa tudi izjeme za nekatere kategorije stavb (npr. zaradi javne varnosti, zaščite in zdravja) in uvaja možnost, da države članice vzpostavijo organ za usklajevanje dostopa v zvezi z javnimi sredstvi.

Pojasnjuje razloge za zavrnitev dostopa in preprečuje podvajanje obveznosti dostopa, če so te za ista sredstva že naložene na podlagi zakonika/pravil o državni pomoči.

Zagotavlja možnost, da Komisija izda smernice o uporabi določb o dostopu.

Ta člen temelji tudi na precedensu iz člena 57 zakonika za namestitve maloobmočnih brezžičnih dostopovnih točk.

Člen 4 – Preglednost v zvezi s fizično infrastrukturo

Člen 4 omrežnim operaterjem in organom javnega sektorja, ki so lastniki fizične infrastrukture ali jo nadzorujejo, nalaga zagotavljanje osnovnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi, vključno z georeferenciranimi informacijami, prek enotnih informacijskih točk v elektronski obliki.

Dostop do teh osnovnih informacij je lahko omejen, na primer zaradi varnostnih razlogov ali določenih kategorij stavb. Podobno se obveznost zagotavljanja osnovnih informacij ne bi uporabljala, če bi bila obveznost nesorazmerna na podlagi analize stroškov in koristi.

Člen 5 – Usklajevanje gradbenih del

Člen 5 pojasnjuje, da se obveznost usklajevanja gradbenih del nanaša na gradbena dela, ki se „v celoti/delno financirajo iz javnih sredstev“.

Določa, da je treba prošnje za usklajevanje gradbenih del vložiti vsaj dva meseca pred predložitvijo končnega projekta, in opredeljuje, kdaj se lahko prošnja za usklajevanje gradbenih del šteje za nerazumno.

Zagotavlja možnost, da Komisija izda smernice o uporabi določb o usklajevanju gradbenih del.

Člen 6 – Preglednost v zvezi z načrtovanimi gradbenimi deli

Člen 6 določa pravico do dostopa do osnovnih informacij za vsa (javna in zasebna) načrtovana gradbena dela, ki jih izvajajo omrežni operaterji, prek enotnih informacijskih točk v elektronski obliki, vključno z georeferenciranimi informacijami.

Tak dostop bi lahko bil omejen, na primer zaradi varnosti omrežja, nacionalne varnosti ali poslovnih skrivnosti. Obveznost glede preglednosti ne bi veljala v določenih okoliščinah, na primer v izrednih okoliščinah ali zaradi nacionalne varnosti.

Določa, da vsi omrežni operaterji prek enotnih informacijskih točk vnaprej in proaktivno zagotovijo osnovne informacije o načrtovanih javnih gradbenih delih, da bi olajšali morebitno usklajevanje gradbenih del.

Člen 7 – Postopki izdaje dovoljenj, vključno s pravicami poti

Člen 7 uvaja novo načelo nacionalno usklajenih pravil, ki urejajo pogoje in postopke, ki se uporabljajo za izdajo dovoljenj, vključno s pravicami poti. Določa obvezno predložitev prošenj v elektronski obliki prek enotnih informacijskih točk.

Komisiji nalaga, da z izvedbenim aktom opredeli kategorije postavitev, ki bodo izvzete iz dovoljenj.

Krepi preglednost, saj se prošnje za izdajo dovoljenja za gradbena dela štejejo za nedopustne, če osnovne informacije iz člena 6 niso bile predložene prek enotne informacijske točke.

Uvaja več ukrepov za zagotovitev, da se prošnje za dovoljenja, vključno s pravicami poti, obravnavajo v zakonskih rokih, na primer krajše obdobje za obravnavo vloge kot popolne, tiha odobritev ali nadomestilo za škodo, povzročeno zaradi neupoštevanja rokov.

Nazadnje določa, da pristojbine in dajatve za dovoljenja, vključno s pravicami poti, ne smejo presegati upravnih stroškov.

Člen 8 – Fizična infrastruktura in optično ožičenje v stavbi

Člen 8 določa fizično infrastrukturo v stavbi, točke dostopa in optično ožičenje v stavbi za nove in močno prenovljene stavbe. To vključuje tudi stavbe na lokaciji končnega uporabnika, kadar so prenovljene zaradi izboljšanja energijske učinkovitosti. Člen razširja izjeme tako, da se na podlagi analize stroškov in koristi obravnava morebitno pomanjkanje sorazmernosti za določene lokacije.

Uvaja obveznost, da morajo države članice sprejeti ustrezne nacionalne standarde/tehnične specifikacije in mehanizme certificiranja. S temi mehanizmi certificiranja lahko podjetja dokažejo skladnost z navedenimi standardi/tehničnimi specifikacijami in izpolnijo pogoje za zdaj obvezno „oznako o možnosti pridobitve optičnega priključka“, pogojeno z izdajo gradbenega dovoljenja.

Člen 9 – Dostop do fizične infrastrukture v stavbi

Člen 9 določa pravico ponudnikov javnih elektronskih komunikacijskih omrežij, da svoja omrežja razširijo do točke dostopa in dostopajo do obstoječe fizične infrastrukture v stavbi. Določa tudi zavrnitev dostopa do fizične infrastrukture v stavbi, kadar je dostop do optičnega ožičenja v stavbi zagotovljen v skladu z obveznostmi iz zakonika ali je na voljo pod poštenimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji, vključno s ceno.

Zagotavlja možnost, da Komisija izda smernice o uporabi določb o dostopu do infrastrukture v stavbi.

Člen 10 – Digitalizacija

Člen 10 določa enotno nacionalno digitalno vstopno točko in dostop do digitalnih orodij, zlasti kadar obstaja več kot ena enotna informacijska točka ali kadar so informacije drugje, kar omogoča uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe.

Člen 11 – Reševanje sporov

Ta določba zagotavlja, da ima vsaka stran pravico predložiti spor pristojnemu nacionalnemu organu za reševanje sporov, ki mora spor rešiti v skrajšanih rokih (v primerjavi s sedanjimi določbami direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav) in izdati zavezujoč sklep.

Člen 12– Pristojni organi

Člen 12 uvaja dodatne zahteve, ki izhajajo iz institucionalnih določb zakonika. Te vključujejo: (i) nepristranskost in neodvisnost organov javnega sektorja, ki imajo v lasti/nadzorujejo fizično infrastrukturo; (ii) strukturno ločenost organov za reševanje sporov in enotnih informacijskih točk; (iii) izvajanje pooblastil in virov pristojnih organov ter (iv) večjo preglednost nalog pristojnih organov.

Določa tudi podrobnejše zahteve glede pravice do pritožbe na podlagi podobnih določb iz zakonika.

Člen 13 – Postopek v odboru

Člen 13 določa postopek odbora z Odborom za komunikacije, kakor je določeno v členu 118(1) Direktive (EU) 2018/1972.

Členi 14–18 – Končne določbe

Člena 14 in 15 vsebujeta končne določbe, vključno s kaznimi, spremljanjem in obveznostmi poročanja. Odbor za komunikacije pripravi ustrezne kazalnike in mehanizem za zbiranje podatkov.

Člen 16 vključuje prehodne ukrepe, kjer je to potrebno (nadaljevanje uporabe nekaterih veljavnih določb direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav) zaradi razširitve področja uporabe na zelo visokozmogljiva omrežja in odložene uporabe nekaterih določb te uredbe. Člena 17 in 18 vključujeta določbe o razveljavitvi Direktive 2014/61/EU ter začetku veljavnosti in uporabi te uredbe.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**o ukrepih za znižanje stroškov za postavitve gigabitnih elektronskih komunikacijskih omrežij in razveljavitvi Direktive 2014/61/EU (Akt o gigabitni infrastrukturi)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²⁹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij³⁰,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Digitalno gospodarstvo v zadnjem desetletju močno spreminja notranji trg. Vizija Unije je digitalno gospodarstvo, ki zagotavlja trajnostne gospodarske in družbene koristi na podlagi odlične in varne povezljivosti za vse in povsod v Evropi. Kakovostna digitalna infrastruktura, ki temelji na zelo visokozmogljivih omrežjih, je temelj skoraj vseh sektorjev sodobnega in inovativnega gospodarstva. Je strateškega pomena za socialno in teritorialno kohezijo ter na splošno za konkurenčnost Unije in njen vodilni položaj na digitalnem področju. Zato bi bilo treba ljudem ter zasebnemu in javnemu sektorju omogočiti vključitev v digitalno gospodarstvo.
- (2) Hiter razvoj tehnologij, eksponentno povečevanje širokopasovnega prometa in vse večja rast povpraševanja po naprednih zelo visokozmogljivih povezavah so se med pandemijo COVID-19 še povečali. Zato so bili cilji, določeni v digitalni agendi leta 2010³¹, večinoma doseženi, vendar so tudi zastareli. Delež gospodinjstev, ki imajo dostop do interneta s hitrostjo 30 Mb/s, se je povečal z 58,1 % leta 2013 na 90 % leta 2022. Razpoložljivost samo 30 Mb/s ni več primerna za prihodnost in ni usklajena z novimi cilji iz Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta³² za zagotavljanje povezljivosti in splošne razpoložljivosti zelo visokozmogljivih omrežij. Zato je EU v Sklepu (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta³³ določila posodobljene cilje do leta 2030, ki bolje ustrezajo pričakovanim potrebam po

²⁹ UL C, str.

³⁰ UL C, str.

³¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, 19.5.2010, COM(2010) 245.

³² Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

³³ Sklep (EU) 2022/2481 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030 (UL L 323, 19.12.2022, str. 4).

povezljivosti v prihodnosti, ko bi morala biti vsa evropska gospodinjstva pokrita z gigabitnim omrežjem, vsa naseljena območja pa s 5G.

- (3) Za doseg teh ciljev so potrebne politike za pospešitev in znižanje stroškov postavitve zelo visokozmogljivih fiksnih in brezžičnih omrežij po vsej Uniji, vključno z ustreznim načrtovanjem in usklajevanjem ter zmanjšanjem upravnih bremen.
- (4) Direktiva 2014/61/EU, sprejeta kot odziv na nujnost politik za znižanje stroškov postavitve širokopasovnih omrežij, je vključevala ukrepe za souporabo infrastrukture, usklajevanje gradbenih del in zmanjšanje upravnih bremen. Evropski svet je v sklepih o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope z dne 9. junija 2020, da bi dodatno olajšal postavitev zelo visokozmogljivih omrežij, vključno z optičnimi vlakni in 5G, pozval k svežnju dodatnih ukrepov za podporo sedanjim in nastajajočim potrebam postavitve omrežij, med drugim s pregledom Direktive 2014/61/EU.
- (5) Postavitev zelo visokozmogljivih omrežij (kot so opredeljena v Direktivi (EU) 2018/1972) po vsej Uniji zahteva obsežne naložbe, njihov pomemben delež pa so stroški nizkih gradbenih del. Skupna uporaba fizične infrastrukture bi omejila nujnost dragih nizkih gradbenih del in povečala učinkovitost postavitve naprednih širokopasovnih omrežij.
- (6) Glavni del stroškov za postavitev zelo visokozmogljivih omrežij se lahko pripiše neučinkovitostim v postopku postavitve v zvezi z: (i) uporabo obstoječe pasivne infrastrukture (na primer kanalov, vodov, vstopnih jaškov, omaric, drogov, stebrov, anten, stolpov in drugih podpornih objektov), (ii) ozkim grlom, povezanim z usklajevanjem gradbenih del, (iii) obremenjujočim upravnim postopkom za izdajo dovoljenj in (iv) ozkim grlom, povezanim z napeljavo omrežij v stavbah, kar postavlja precejšnje finančne ovire predvsem za podeželska območja.
- (7) Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta³⁴, sprejeta kot odziv na nujnost znižanja stroškov postavitve širokopasovnih omrežij, je vključevala ukrepe za souporabo infrastrukture, usklajevanje gradbenih del in zmanjšanje upravnih bremen. Evropski svet je v sklepih o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope z dne 9. junija 2020, da bi dodatno olajšal postavitev zelo visokozmogljivih omrežij, vključno z optičnimi vlakni in 5G, pozval k svežnju dodatnih ukrepov za podporo sedanjim in nastajajočim potrebam postavitve omrežij, med drugim s pregledom Direktive 2014/61/EU.
- (8) Ukrepi iz Direktive 2014/61/EU so prispevali k cenejši postavitvi elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti. Vendar bi bilo treba te ukrepe okrepiti, da bi še dodatno zmanjšali stroške in pospešili postavitev omrežij.
- (9) Ukrepi, namenjeni učinkovitejši uporabi obstoječe javne in zasebne infrastrukture ter zmanjšanju stroškov in ovir pri izvajanju novih nizkih gradbenih del, bi morali bistveno prispevati k hitri in obsežni postavitvi zelo visokozmogljivih omrežij. Ti ukrepi bi morali ohraniti učinkovito konkurenco, ne da bi pri tem škodovali zaščiti, varnosti in brezhibnemu delovanju obstoječe infrastrukture.
- (10) Nekatere države članice so sprejele ukrepe za znižanje stroškov postavitve širokopasovnih omrežij, ki so celo presegali določbe Direktive 2014/61/EU. Vendar se ti ukrepi med državami članicami še vedno zelo razlikujejo in so imeli po vsej Uniji različne rezultate. Z okrepitevijo nekaterih od teh ukrepov po vsej Uniji in sprejetjem

³⁴ Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti (UL L 155, 23.5.2014, str. 1).

novih okrepljenih ukrepov bi lahko precej prispevali k boljšemu delovanju enotnega digitalnega trga. Poleg tega razlike v regulativnih zahtevah in nedosledno izvajanje pravil Unije včasih preprečujejo sodelovanje med podjetji za izvajanje gospodarskih javnih služb. Razlike lahko ustvarijo tudi ovire za vstop novih podjetij, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali pripadajoče zmogljivosti ali so za to pooblaščen, kot je opredeljeno v Direktivi (EU) 2018/1972 („operaterji“). Te razlike lahko tudi onemogočijo nove poslovne priložnosti, kar ovira razvoj notranjega trga za uporabo in postavitve fizičnih infrastruktur za zelo visokozmogljiva omrežja. Poleg tega ukrepi, o katerih se uradno obvesti v nacionalnih časovnih načrtih in poročilih o izvajanju, ki so jih države članice sprejele v skladu s Priporočilom Komisije (EU) 2020/1307³⁵, ne zajemajo vseh področij Direktive 2014/61/EU ter ne obravnavajo vseh zadev na dosleden in celovit način. Tako je kljub temu, da je sprejemanje ukrepov v celotnem postopku postavitve in v vseh sektorjih ključno, da se doseže celosten in znaten učinek.

- (11) Cilj te uredbe je okrepiti in uskladiti pravice in obveznosti, ki se uporabljajo po vsej Uniji, da bi pospešili postavitve zelo visokozmogljivih omrežij in medsektorsko usklajevanje. Podjetja, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščen, zaradi trajne razdrobljenosti trgov elektronskih komunikacij na posameznih nacionalnih trgih ne morejo doseči ekonomije obsega. To lahko močno vpliva na čezmejno trgovino in zagotavljanje storitev, saj je mogoče številne storitve zagotavljati le, če je v Uniji vzpostavljeno ustrezno zmogljivo omrežje. Ta uredba zagotavlja boljše enake konkurenčne pogoje, vendar pa ne preprečuje nacionalnih ukrepov v skladu s pravom Unije, ki so namenjeni spodbujanju skupne uporabe obstoječe fizične infrastrukture ali omogočajo učinkovitejšo postavitve nove fizične infrastrukture z dopolnjevanjem pravic in obveznosti iz te uredbe. Države članice bi lahko na primer razširile določbe o usklajevanju gradbenih del tudi na zasebno financirane projekte ali zahtevale, da se več informacij o fizični infrastrukturi ali načrtovanih gradbenih delih zagotovi enotni informacijski točki v elektronski obliki, če s tem ne kršijo prava Unije, tudi določb te uredbe.
- (12) Za zagotovitev pravne varnosti, tudi v zvezi s posebnimi regulativnimi ukrepi na podlagi poglavij II do IV naslova II Direktive (EU) 2018/1972 in Direktive 2002/77/ES³⁶, bi morale določbe navedenih direktiv prevladati nad to uredbo.
- (13) Za operaterje, zlasti za nove operaterje, je lahko učinkoviteje, če pri postavitvi zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti uporabijo obstoječo fizično infrastrukturo, vključno s tisto iz drugih komunalnih sektorjev. To velja zlasti na območjih, kjer ni na voljo ustreznega elektronskega komunikacijskega omrežja ali kjer postavitve nove fizične infrastrukture ni ekonomsko izvedljiva. Poleg tega lahko sinergije med sektorji močno zmanjšajo potrebo po gradbenih delih, povezanih s postavitvijo zelo visokozmogljivih omrežij. Ta ponovna uporaba lahko zmanjša tudi socialne in okoljske stroške, povezane s temi deli, kot so onesnaževanje, hrup in prometni zastoji. Zato se ta uredba ne bi smela uporabljati samo za operaterje, ampak tudi za lastnike ali imetnike pravic do uporabe obsežne in povsod razširjene fizične

³⁵ Priporočilo Komisije (EU) 2020/1307 z dne 18. septembra 2019 o skupnem naboru orodij za znižanje stroškov postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ter zagotavljanje pravočasnega in naložbam prijaznega dostopa do radiofrekvenčnega spektra 5G za spodbujanje povezanosti in podporo okrevanju gospodarstva po krizi zaradi COVID-19 v Uniji (UL L 305, 21.9.2020, str. 33).

³⁶ Direktiva Komisije 2002/77/ES z dne 16. septembra 2002 o konkurenci na trgih za elektronska komunikacijska omrežja in storitve ([UL L 249, 17.9.2002, str. 21](#)).

infrastrukture, primerne za namestitev elementov elektronskih komunikacijskih omrežij, na primer fizičnih omrežij za oskrbo z električno energijo, plinom in vodo, za kanalizacijo in drenažne sisteme, ter ogrevanje in prevozne storitve. V primeru imetnikov pravic to ne spreminja nobenih lastninskih pravic tretjih oseb.

- (14) Da bi pospešili postavitve zelo visokozmogljivih omrežij na notranjem trgu, bilo treba v tej uredbi določiti pravico podjetij, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali pripadajoče zmogljivosti (vključno s podjetji javnega značaja), do dostopa do fizične infrastrukture, in sicer neodvisno od njene lokacije ter pod poštenimi in razumnimi pogoji v skladu z normalnim uresničevanjem lastninskih pravic. Obveznost zagotovitve dostopa do fizične infrastrukture ne bi smela posegati v pravice lastnikov zemljišča ali stavbe, v kateri je infrastruktura nameščena.
- (15) Zlasti ob upoštevanju hitrega razvoja ponudnikov brezžične fizične infrastrukture, kot so „upravljavci telekomunikacijske infrastrukture“, in njihove vse pomembnejše vloge kot ponudnikov dostopa do fizične infrastrukture, primerne za namestitev elementov brezžičnih elektronskih komunikacijskih omrežij, kot je 5G, bi bilo treba opredelitev „omrežni operater“ razširiti tako, da bi poleg podjetij, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja ali so pooblaščenca za njihovo zagotavljanje, in operaterjev drugih vrst omrežij, kot so prometna, plinska ali električna, vključevala podjetja, ki zagotavljajo pripadajoče zmogljivosti, za katere tako veljajo vse obveznosti in ugodnosti iz uredbe, razen določb o fizični infrastrukturi v stavbi in dostopu.
- (16) Zaradi nizke stopnje diferenciacije je lahko v fizičnih delih omrežja pogosto hkrati nameščen širok nabor elementov elektronskih komunikacijskih omrežij, ne da bi vplivali na zagotavljanje glavne storitve in ob minimalnih stroških za prilagoditev. Ti elementi vključujejo elemente, ki lahko v skladu z načelom tehnološke nevtralnosti zagotavljajo širokopasovne storitve dostopa pri hitrostih najmanj 100 Mb/s. Zato lahko fizična infrastruktura, namenjena samo namestitvi drugih elementov omrežja, ne da bi sama postala aktiven element omrežja, na primer neuporabljen optična vlakna, načeloma sprejme elektronske komunikacijske kable, opremo ali druge elemente elektronskih komunikacijskih omrežij, ne glede na trenutno uporabo ali lastništvo, varnostne zadržke ali prihodnje poslovne interese lastnikov infrastrukture. Fizična infrastruktura javnih elektronskih komunikacijskih omrežij bi načeloma lahko sprejela tudi elemente drugih omrežij. Zato lahko operaterji javnih elektronskih komunikacijskih omrežij v ustreznih primerih omogočijo dostop do svojih omrežij za postavitve drugih omrežij. Brez poseganja v vsakokratni splošni interes v zvezi z opravljanjem glavne storitve bi bilo treba spodbujati sinergije med omrežnimi operaterji, da bi pripomogli k hkratnemu uresničevanju digitalnih ciljev iz Sklepa (EU) 2022/2481.
- (17) Brez utemeljene izjeme lahko elementi fizične infrastrukture, ki so v lasti ali pod nadzorom organov javnega sektorja, tudi če niso del omrežja, sprejmejo tudi elemente elektronskih komunikacijskih omrežij in bi morali biti dostopni, da se omogoči namestitev omrežnih elementov zelo visokozmogljivih omrežij, zlasti brezžičnih omrežij. Primeri elementov fizične infrastrukture so stavbe, vhodi v stavbe in vsa druga sredstva, vključno s cestno opremo, kot so ulične svetilke, prometni znaki, semaforji, panoji, postajališča za avtobuse in tramvaje ter postaje podzemne železnice. Države članice morajo opredeliti posebne stavbe na svojem ozemlju, ki so v lasti organov javnega sektorja ali pod njihovim nadzorom in za katere obveznosti dostopa ne morejo veljati, na primer zaradi arhitekturne, zgodovinske, verske ali naravne vrednosti.

- (18) Ta uredba ne bi smela posegati v posebne zaščitne ukrepe za zagotavljanje varnosti, javnega zdravja, varnosti in celovitosti omrežij, zlasti kritične infrastrukture, kot je opredeljena v nacionalnem pravu, ter za preprečevanje vpliva na glavno storitev, ki jo opravlja omrežni operater, zlasti pri omrežjih za oskrbo z vodo, namenjeno za prehrano ljudi. Vendar bi lahko splošna pravila nacionalne zakonodaje, ki omrežnim operaterjem prepovedujejo pogajanja s podjetji, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja ali pripadajoče zmogljivosti ali so za to pooblaščen, onemogočila vzpostavitev trga za dostop do fizične infrastrukture. Zato bi bilo treba taka splošna pravila odpraviti. Poleg tega ukrepi iz te uredbe državam članicam ne bi smeli preprečevati, da v skladu z veljavnim pravom Unije izvajalce gospodarskih javnih storitev spodbujajo k zagotavljanju dostopa do infrastrukture, tako da prihodke, ki izvirajo iz te storitve, izključijo iz osnove za izračun tarife za končne uporabnike za njihovo glavno dejavnost ali dejavnosti.
- (19) Da bi zagotovili pravno varnost in preprečili nesorazmerna bremena za omrežne operaterje zaradi hkratne uporabe dveh različnih režimov dostopa do iste fizične infrastrukture, za fizično infrastrukturo, za katero veljajo obveznosti glede dostopa, ki jih uvedejo nacionalni regulativni organi v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972, ali obveznosti glede dostopa, ki izhajajo iz uporabe pravil Unije o državni pomoči, ne bi smele veljati obveznosti glede dostopa iz te uredbe, dokler se uporabljajo take obveznosti glede dostopa. Vendar bi se morala ta uredba uporabljati, kadar nacionalni regulativni organ uvede obveznost glede dostopa v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972, ki omejuje uporabo zadevne fizične infrastrukture. To bi se na primer lahko zgodilo, kadar operater, ki namerava priključiti bazne postaje, zaprosi za dostop do obstoječe fizične infrastrukture, za katero so na trgu za dostop do veleprodajnih namenskih zmogljivosti uvedene obveznosti glede dostopa³⁷.
- (20) Da bi zagotovili sorazmernost in ohranili naložbene spodbude, bi moral imeti omrežni operater ali organ javnega sektorja pravico, da iz objektivnih in utemeljenih razlogov zavrne dostop do določene fizične infrastrukture. Tako bi bila lahko fizična infrastruktura, do katere je bil zaprosen dostop, tehnično neprimerna zaradi posebnih okoliščin ali zaradi trenutnega pomanjkanja ustreznega prostora ali zaradi načrtov, da se ta prostor uporabi za druge namene, kar je mogoče zadostno dokazati, na primer z javno dostopnimi naložbenimi načrti. Da bi zagotovili sorazmernost in ohranili naložbene spodbude, lahko omrežni operater ali organ javnega sektorja zavrne dostop do določene fizične infrastrukture. Da bi se izognili morebitnemu izkrivljanju konkurence ali vsakršni morebitni zlorabi pogojev za zavrnitev dostopa, bi morala biti vsaka taka zavrnitev ustrezno utemeljena ter temeljiti na objektivnih in podrobnih razlogih. Taki razlogi se na primer ne bi šteli za objektivne, če je podjetje, ki zagotavlja elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, postavilo fizično infrastrukturo zaradi usklajevanja gradbenih del z omrežnim operaterjem, ki ni operater elektronskega komunikacijskega omrežja, in zavrne dostop na podlagi domnevnega pomanjkanja razpoložljivega prostora za namestitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij, ki je posledica odločitev podjetja pod njegovim nadzorom. V takem primeru lahko pride do izkrivljanja konkurence, če na območju, do katerega je bil zaprosen dostop, ni drugega zelo visokozmogljivega omrežja. Podobno bi lahko v posebnih okoliščinah souporaba infrastrukture ogrozila varnost ali javno zdravje,

³⁷ Priporočilo Komisije (EU) 2020/2245 z dne 18. decembra 2020 o upoštevnih trgih izdelkov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodne regulacije v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah, 18.12.2020, C(2020) 8750, (UL L 439, 29.12.2020, str. 23).

celovitost in varnost omrežja, vključno s kritično infrastrukturo, ali bi ogrozila opravljanje storitev, ki se primarno zagotavljajo z uporabo iste infrastrukture. Poleg tega ima lahko dostop do osnovne fizične infrastrukture v primerih, ko omrežni operater že zagotavlja izvedljiv alternativni način veleprodajnega dostopa do fizičnih elektronskih komunikacijskih omrežij, ki bi ustrezal potrebam prosilca za dostop, kot so neuporabljena optična vlakna ali razvezava optičnih vlaken, negativen ekonomski učinek na poslovni model operaterja omrežja, zlasti operaterjev, ki zagotavljajo izključno veleprodajni dostop, in ga odvrčal od naložb. Prav tako lahko povzroči tveganje neučinkovitega podvajanja elementov omrežja. Pri oceni poštenega in razumnega značaja pogojev za tak alternativni način veleprodajnega fizičnega dostopa bi bilo treba med drugim upoštevati osnovni poslovni model podjetja, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen in ki omogoča dostop, in nujnost preprečevanja kakršne koli krepitve morebitne pomembne tržne moči katere koli strani.

- (21) Da bi olajšali ponovno uporabo obstoječe fizične infrastrukture, kadar operaterji zaprosijo za dostop na določenem območju, bi morali omrežni operaterji in organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, pripraviti ponudbo za souporabo zmogljivosti pod poštenimi in razumnimi pogoji, vključno s ceno, razen če se dostop zavrne zaradi objektivnih in utemeljenih razlogov. Tudi od organov javnega sektorja bi bilo treba zahtevati, da ponudijo dostop pod nediskriminatornimi pogoji. Odvisno od okoliščin bi lahko na pogoje, pod katerimi se tak dostop odobri, vplivalo več dejavnikov. Te vključujejo: (i) morebitne dodatne stroške vzdrževanja in prilagoditve; (ii) morebitne preventivne zaščitne ukrepe, ki jih je treba sprejeti zaradi omejevanja škodljivih vplivov na zaščito, varnost in celovitost omrežja; (iii) morebitne posebne določbe o odgovornosti v primeru škode; (iv) uporabo morebitnih javnih subvencij, odobrenih za postavitev infrastrukture, vključno s posebnimi pogoji, ki so vezani na subvencije ali določeni v nacionalnem pravu v skladu s pravom Unije; (v) zmožnost zgraditi ali zagotoviti infrastrukturno zmogljivost za izpolnjevanje ali zagotavljanje obveznosti javnih storitev in (vi) katere koli omejitve, ki izvirajo iz nacionalnih določb, katerih namen je varstvo okolja, javnega zdravja, javne varnosti ali izpolnitev ciljev iz prostorskega načrtovanja.
- (22) Naložbe v fizično infrastrukturo javnih elektronskih komunikacijskih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti bi morale neposredno prispevati k ciljem iz Sklepa (EU) 2022/2481 in preprečevati oportunistično ravnanje. Zato bi bilo treba pri obveznosti dostopa ali usklajevanju gradbenih del v celoti upoštevati številne dejavnike, kot so (i) ekonomska upravičenost teh naložb, in sicer na podlagi njihovih profilov tveganja; (ii) dinamika donosov naložbe, (iii) kakršen koli vpliv na konkurenco na naslednjih stopnjah prodajne verige in s tem na cene in donosnost naložbe, (iv) amortizacija sredstev omrežja v času, ko je oddana prošnja za dostop, (v) kateri koli posel, ki je bil podlaga naložbi, zlasti v fizično infrastrukturo, ki se uporablja za opravljanje storitev zelo visokozmogljivega omrežja, in (vi) katera koli možnost za skupno postavitev, ki je bila predhodno ponujena prosilcu za dostop.
- (23) Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, morda nimajo dovolj sredstev, izkušenj ali potrebnega tehničnega znanja za pogajanja z operaterji o dostopu. Za olajšanje dostopa do fizične infrastrukture teh organov javnega sektorja bi bil lahko imenovan organ, ki bi usklajeval prošnje za dostop, zagotavljal pravno in tehnično svetovanje za pogajanja o pogojih dostopa ter prek enotne informacijske točke zagotavljal ustrezne informacije o taki fizični infrastrukturi. Usklajevalni organ bi lahko organom javnega sektorja pomagal tudi pri

pripravi vzorčnih pogodb ter spremljal izid in trajanje postopka prošelj za dostop. Organ bi lahko pomagal tudi pri sporih glede dostopa do fizične infrastrukture, ki je v lasti organov javnega sektorja ali jo ti nadzorujejo.

- (24) Za zagotovitev skladnosti pristopov med državami članicami bi lahko Komisija v tesnem sodelovanju z Organom evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC) zagotovila smernice za uporabo določb o dostopu do fizične infrastrukture, tudi o uporabi poštenih in razumnih pogojev. Pri pripravi smernic bi bilo treba ustrezno upoštevati mnenja deležnikov in nacionalnih organov za reševanje sporov.
- (25) Operaterji bi morali imeti dostop do osnovnih informacij o fizični infrastrukturi in načrtovanih gradbenih delih na območju postavitve. To jim bo omogočilo učinkovito načrtovanje postavitve zelo visokozmogljivih omrežij in zagotavljanje najučinkovitejše uporabe obstoječe fizične infrastrukture, primerne za postavitev takih omrežij, in načrtovanih gradbenih del. Te osnovne informacije so pogoj za oceno potenciala uporabe obstoječe fizične infrastrukture ali usklajevanja načrtovanih gradbenih del na določenem območju, pa tudi za zmanjšanje škode na kateri koli obstoječi fizični infrastrukturi. Glede na število vključenih deležnikov (ki pokrivajo javno in zasebno financirana gradbena dela ter obstoječo ali načrtovano fizično infrastrukturo) in zaradi lažjega dostopa do teh informacij (med sektorji in mejami) bi morali omrežni operaterji in organi javnega sektorja, za katere veljajo obveznosti glede preglednosti, proaktivno (in ne na zahtevo) zagotoviti in vzdrževati take minimalne informacije prek enotne informacijske točke. To bo poenostavilo upravljanje prošelj za dostop do takih informacij in operaterjem omogočilo, da izrazijo svoj interes za dostop do fizične infrastrukture ali usklajevanje gradbenih del, pri katerih je čas odločilnega pomena. Osnovne informacije o načrtovanih gradbenih delih bi bilo treba zagotoviti prek enotne informacijske točke takoj, ko so informacije na voljo zadevnemu omrežnemu operaterju, v vsakem primeru, in kadar so potrebna dovoljenja, pa najpozneje tri mesece pred prvo predložitvijo vloge za dovoljenje pristojnim organom.
- (26) Osnovne informacije bi morale biti takoj na voljo prek enotne informacijske točke pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji, tako da lahko operaterji predložijo svoje prošnje za informacije. Enotno informacijsko točko bi moralo sestavljati odložišče informacij v elektronski obliki, kjer je mogoče dostopati do informacij in vlagati prošnje prek spleta z uporabo digitalnih orodij, kot so spletna mesta, digitalne aplikacije in digitalne platforme. Informacije, ki so na voljo, so lahko omejene zaradi zagotavljanja varnosti in celovitosti omrežja, zlasti kritične infrastrukture, nacionalne varnosti ali zaščite zakonitih operativnih in poslovnih skrivnosti. Ni nujno, da enotna informacijska točka gosti informacije, če zagotovi, da so na voljo povezave do drugih digitalnih orodij, kot so spletni portali, digitalne platforme ali digitalne aplikacije, kjer so informacije shranjene. Enotna informacijska točka lahko zagotavlja dodatne funkcionalnosti, kot je dostop do dodatnih informacij ali podpora postopku prošelj za dostop do obstoječe fizične infrastrukture ali za usklajevanje gradbenih del.
- (27) Poleg tega, če je prošnja razumna, bi morala biti operaterjem dana možnost, da pod preglednimi, sorazmernimi in nediskriminatornimi pogoji ter brez poseganja v zaščitne ukrepe, sprejete za zagotavljanje varnosti in celovitosti omrežja, varovanje zaupnosti ter operativnih in poslovnih skrivnosti, opravijo preglede na kraju samem in zaprosijo za informacije o načrtovanih gradbenih delih, zlasti če je to potrebno zaradi možnosti souporabe obstoječe fizične infrastrukture ali usklajevanja gradbenih del.

- (28) Prek enotnih informacijskih točk bi bilo treba spodbujati večjo preglednost načrtovanih gradbenih del. To je mogoče doseči s preprostim preusmerjanjem operaterjev na take informacije, kadar koli so na voljo. Preglednost bi bilo treba uveljaviti tudi tako, da se vloge za izdajo dovoljenja pogojujejo s predhodno objavo informacij o načrtovanih gradbenih delih prek enotne informacijske točke.
- (29) Diskrecijska pravica držav članic, da naloge enotnih informacijskih točk dodelijo več kot enemu pristojnemu organu, ne bi smela vplivati na njihovo sposobnost učinkovitega izvajanja teh nalog. Če je v državi članici vzpostavljenih več enotnih informacijskih točk, bi morala enotna nacionalna digitalna vstopna točka, sestavljena iz skupnega uporabniškega vmesnika, zagotoviti nemoten elektronski dostop do vseh enotnih informacijskih točk. Enotna informacijska točka bi morala biti v celoti digitalizirana in zagotavljati preprost dostop do ustreznih digitalnih orodij. To bo omrežnim operaterjem in organom javnega sektorja omogočilo uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe. To vključuje hiter dostop do osnovnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi in načrtovanih gradbenih delih, elektronskih upravnih postopkih za izdajo dovoljenj in pravic poti ter veljavnih pogojev in postopkih. Kot del teh osnovnih informacij bi morala enotna informacijska točka omogočati dostop do georeferenciranih informacij o lokaciji obstoječe fizične infrastrukture in načrtovanih gradbenih del. Države članice bi morale za olajšanje tega zagotoviti avtomatizirana digitalna orodja za predložitev georeferenciranih informacij in orodja za pretvorbo v podprte oblike podatkov. Ta orodja bi bila lahko na voljo omrežnim operaterjem in organom javnega sektorja, odgovornim za zagotavljanje teh informacij prek enotne informacijske točke. Če so georeferencirani podatki o lokaciji na voljo prek drugih digitalnih orodij, kot je geoportal INSPIRE v skladu z Direktivo 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta³⁸, bi lahko enotna informacijska točka zagotovila uporabniku prijazen dostop do teh informacij.
- (30) Da bi zagotovili sorazmernost in varnost, zahteve po zagotavljanju informacij o obstoječi fizični infrastrukturi prek enotne informacijske točke ni treba uporabiti iz istih razlogov, kot so tisti, ki upravičujejo zavrnitev prošnje za dostop. Poleg tega bi lahko bilo zagotavljanje informacij o obstoječi fizični infrastrukturi prek enotne informacijske točke v zelo posebnih primerih za omrežne operaterje in organe javnega sektorja obremenjujoče ali nesorazmerno. To bi se lahko zgodilo na primer, kadar kartiranje zadevnih sredstev še ni na voljo in bi bilo zelo drago ali kadar se pričakuje, da bo na nekaterih območjih države članice ali v zvezi z določeno posebno fizično infrastrukturo zelo malo prošenj za dostop. Kadar se na podlagi podrobne analize stroškov in koristi izkaže, da je zagotavljanje informacij nesorazmerno, omrežni operaterji in organi javnega sektorja ne bi smeli biti zavezani zagotavljati take informacije. Države članice bi morale tako podrobno analizo stroškov in koristi opraviti na podlagi posvetovanja z deležniki o povpraševanju po dostopu do obstoječe fizične infrastrukture, analizo pa bi bilo treba redno posodabljanje. Postopek posvetovanja in njegov izid bi bilo treba objaviti, Komisijo pa bi bilo treba uradno obvestiti o določeni fizični infrastrukturi, ki je izvzeta iz te obveznosti.
- (31) Za zagotovitev skladnosti bi se morali pristojni organi, ki opravljajo naloge enotne informacijske točke, nacionalni regulativni organi, ki opravljajo svoje naloge v skladu z Direktivo (EU) 2018/172, ali drugi pristojni organi, kot so nacionalni, regionalni ali lokalni organi, pristojni za kataster ali izvajanje Direktive 2007/2/ES (INSPIRE), po potrebi posvetovati in sodelovati med seboj. Namen takega sodelovanja bi moral biti

³⁸ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

čim bolj zmanjšati trud pri izpolnjevanju obveznosti glede preglednosti, ki jih imajo omrežni operaterji in organi javnega sektorja, vključno s podjetji, določenimi kot podjetja s pomembno tržno močjo (v nadaljnjem besedilu: operaterji s pomembno tržno močjo), da dajo na voljo informacije o svoji fizični infrastrukturi. Kadar se zahteva drugačen nabor podatkov o fizični infrastrukturi operaterja s pomembno tržno močjo, bi morale tako sodelovanje omogočiti vzpostavitev koristnih medsebojnih povezav in sinergij med podatkovno zbirko, povezano s pomembno tržno močjo, in enotno informacijsko točko ter sorazmernih skupnih praks zbiranja in zagotavljanja podatkov, da se zagotovijo rezultati, ki so preprosto primerljivi. Cilj sodelovanja bi moral biti tudi lažji dostop do informacij o fizični infrastrukturi glede na nacionalne okoliščine. Če se regulativne obveznosti spremenijo ali umaknejo, bi morale prizadete strani imeti možnost, da se dogovorijo o najboljših rešitvah za prilagoditev zbiranja in zagotavljanja podatkov o fizični infrastrukturi novim veljavnim regulativnim zahtevam.

- (32) Obveznost glede preglednosti pri usklajevanju gradbenih del se ne uporablja za gradbena dela zaradi nacionalne varnosti ali v izrednih razmerah. To bi lahko veljalo za gradbena dela, ki se izvajajo, če obstaja tveganje javne nevarnosti zaradi degradacijskih procesov na nizkih gradbenih delih in pripadajočih napeljavah, ki so posledica uničujočih naravnih ali človeških dejavnikov in so potrebni za zagotovitev njihove varnosti ali za njihovo rušenje. Države članice bi morale Komisijo zaradi preglednosti obvestiti o vrstah gradbenih del, ki spadajo v te okoliščine, in jih objaviti prek enotne informacijske točke.
- (33) Da bi zagotovili znatne prihranke in čim bolj zmanjšali nevšečnosti na območju, ki ga zadeva postavitve novih elektronskih komunikacijskih omrežij, bi bilo treba prepovedati regulativne omejitve, ki praviloma preprečujejo pogajanja med omrežnimi operaterji o dogovorih o usklajevanju gradbenih del za postavitve zelo visokozmogljivih omrežij. Če se gradbena dela ne financirajo iz javnih sredstev, ta uredba ne bi smela posegati v možnost omrežnih operaterjev, da sklenejo dogovore o usklajevanju gradbenih del v skladu s svojimi naložbenimi in poslovnimi načrti ter želeno časovno razporeditvijo.
- (34) Države članice bi morale čim bolj povečati skupno korist gradbenih del, ki se v celoti ali delno financirajo iz javnih sredstev, tako da bi izkoristile pozitivne zunanje učinke teh del za različne sektorje ter zagotovile enake možnosti za souporabo obstoječe in načrtovane fizične infrastrukture za postavitve zelo visokozmogljivih omrežij. To ne bi smelo negativno vplivati na osnovni namen gradbenih del, ki se financirajo iz javnih sredstev. Vendar bi moral omrežni operater, ki neposredno ali posredno (na primer prek podizvajalca) izvaja zadevna gradbena dela, pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji ugoditi pravočasnim in razumnim prošnjam za usklajevanje postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij. Operater, ki je zaprosil za usklajevanje, bi moral na primer kriti vse dodatne stroške, tudi tiste, ki nastanejo zaradi zamud, in omejiti spremembe prvotnih načrtov na najmanjši možni obseg. Take določbe ne bi smele vplivati na pravico držav članic, da rezervirajo zmogljivosti elektronskih komunikacijskih omrežij, tudi v primeru, ko ni posebnih prošenj. To bo državam članicam omogočilo, da zadovoljijo prihodnje potrebe po fizični infrastrukturi in čim bolj povečajo vrednost gradbenih del ali sprejmejo ukrepe, ki operaterjem drugih tipov omrežij, na primer prometnih, plinskih ali električnih, dajejo podobne pravice do usklajevanja gradbenih del.
- (35) V nekaterih primerih, zlasti pri postavitvah na podeželskih, oddaljenih ali redko poseljenih območjih, bi lahko obveznost usklajevanja gradbenih del ogrozila finančno

izvedljivost takih postavititev in sčasoma odvrnila naložbe, izvedene pod tržnimi pogoji. Zato se lahko prošnja za usklajevanje gradbenih del podjetju, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, v posebnih okoliščinah šteje za nerazumno. To bi moralo veljati zlasti, če podjetje, ki je zaprosilo in ki zagotavlja elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, ni izrazilo namere, da bo na tem območju postavilo zelo visokozmogljiva omrežja (nova postavitve, nadgradnja ali razširitev omrežja), in če je obstajala napoved postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ali poziv, da izrazi namero o tem, na določenih območjih (v skladu s členom 22 Direktive (EU) 2018/1972) ali javno posvetovanje na podlagi pravil Unije o državni pomoči. Če je bilo teh napovedi, pozivov in/ali javnih posvetovanj več, bi bilo treba upoštevati le to, da ob zadnji priložnosti, ki zajema obdobje, v katerem je bila vložena prošnja za usklajevanje gradbenih del, ni bil izražen interes. Za zagotovitev možnosti dostopa do postavljene infrastrukture v prihodnosti bi moralo podjetje, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen in ki izvaja gradbena dela, ob upoštevanju smernic Komisije zagotoviti, da bo postavilo fizično infrastrukturo z zadostno zmogljivostjo. To ne posega v pravila in pogoje, povezane z dodeljevanjem javnih sredstev in uporabo pravil o državni pomoči.

- (36) Za zagotovitev skladnosti pristopov bi lahko Komisija v tesnem sodelovanju z Organom evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC) zagotovila smernice za uporabo določb o usklajevanju gradbenih del, tudi o razdelitvi stroškov. Pri pripravi smernic bi bilo treba ustrezno upoštevati mnenja deležnikov in nacionalnih organov za reševanje sporov.
- (37) Učinkovito usklajevanje lahko pomaga zmanjšati stroške in zamude ter motnje pri postavitvi, ki jih lahko povzročijo težave na kraju samem. Eden od primerov, kjer lahko usklajevanje gradbenih del prinese očitne koristi, so medsektorski projekti za postavitve koridorjev 5G ob prometnih poteh, kot so ceste, železnice in celinske plovne poti. Pri teh projektih je lahko pogosto potrebno tudi usklajevanje ali sooblikovanje projekta, ki temelji na zgodnjem sodelovanju med udeleženci projekta. V okviru sooblikovanja se lahko udeležene strani pred usklajevanjem gradbenih del vnaprej dogovorijo o poteh postavitve fizične infrastrukture ter tehnologiji in opremi, ki jo je treba uporabiti. Zato bi bilo treba prošnjo za usklajevanje gradbenih del vložiti čim prej.
- (38) Za zaščito nacionalnih splošnih interesov in splošnih interesov Unije je lahko potrebnih več različnih dovoljenj za postavitve elementov elektronskih komunikacijskih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti. Ta dovoljenja lahko vključujejo dovoljenja za izkop, gradnjo, prostorsko načrtovanje, okoljevarstvena in druga dovoljenja ter pravice poti. Število dovoljenj in odobritev pravic poti, potrebnih za postavitve različnih tipov elektronskih komunikacijskih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, ter lokalna narava postavitve bi lahko vključevali uporabo različnih postopkov in pogojev, kar lahko povzroči težave pri postavitvi omrežja. Zato bi bilo treba za olajšanje postavitve vsa pravila o pogojih in postopkih, ki se uporabljajo za izdajo dovoljenj in odobritev pravic poti, racionalizirati in uskladiti na nacionalni ravni. Vse informacije o postopkih in splošnih pogojih, veljavnih za izdajo dovoljenj za gradbena dela in odobritev pravic poti, bi morale biti dostopne prek enotnih informacijskih točk, pri čemer vsak pristojni organ v skladu z načelom subsidiarnosti ohrani pravico, da je vključen v sprejemanje odločitev in je zanje še naprej pooblaščen. S tem bi lahko zmanjšali zapletenost ter povečali učinkovitost in preglednost za vse operaterje, zlasti za nove udeležence in manjše operaterje, ki niso

dejavni na tem področju. Poleg tega bi morali imeti operaterji pravico, da svoje prošnje za dovoljenja in pravice poti predložijo v elektronski obliki prek enotne informacijske točke. Ta podjetja bi morala imeti tudi možnost, da v elektronski obliki pridobijo informacije o statusu svojih prošenj in o tem, ali so bili odobreni ali zavrnjeni.

- (39) Postopki za izdajo dovoljenj ne smejo ovirati naložb ali škodovati notranjemu trgu. Zato bi morale države članice zagotoviti, da je odločitev o izdaji ali zavrnitvi izdaje dovoljenj za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti na voljo v štirih mesecih po prejemu popolne prošnje za izdajo dovoljenja. To ne posega v druge posebne roke ali obveznosti, določene za pravilno izvedbo postopka, ki se uporabljajo za postopek izdaje dovoljenja v skladu z nacionalnim pravom ali pravom Unije. Pristojni organi postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti ne bi smeli omejevati, ovirati ali narediti ekonomsko manj privlačne. Zlasti ne bi smeli preprečevati vzporednega poteka postopkov za izdajo dovoljenj in odobritev pravic poti, kadar je to mogoče, ali zahtevati, da operaterji pridobijo eno vrsto dovoljenja, preden lahko zaprosijo za druge vrste dovoljenj. Pristojni organi bi morali utemeljiti vsako zavrnitev izdaje dovoljenj ali odobritev pravic poti v okviru svojih pristojnosti na podlagi objektivnih, preglednih, nediskriminatornih in sorazmernih pogojev.
- (40) Pristojni organi morajo ugotoviti popolnost prošnje za dovoljenje v 15 dneh po njegovem prejemu, da bi se izognili nepotrebnim zamudam. Prošnja za izdajo dovoljenja bi se morala šteti za popolno, če pristojni organ prosilca v tem roku ne pozove, naj predloži morebitne manjkajoče informacije. Pristojni organi zaradi enake obravnave in preglednosti ne bi smeli šteti prošenj za izdajo dovoljenja za gradbena dela za dopustne, če osnovne informacije, ki se zahtevajo v skladu s to uredbo, niso bile na voljo prek enotne informacijske točke v treh mesecih pred vložitvijo prve prošnje za izdajo dovoljenja pristojnim organom. Kadar so poleg dovoljenj za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij potrebne tudi pravice poti, bi morali pristojni organi z odstopanjem od člena 43 Direktive (EU) 2018/1972 take pravice poti odobriti v štirih mesecih od prejema prošnje. Druge pravice poti, ki niso potrebne v povezavi z dovoljenji za gradbena dela, bi bilo treba v skladu s členom 43 Direktive (EU) 2018/1972 še naprej odobriti v šestih mesecih. Operaterji, ki utrpijo škodo zaradi tega, ker pristojni organ zamudi izdajo dovoljenj ali odobritev pravic poti v veljavnih rokih, bi morali imeti pravico do nadomestila.
- (41) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja člena 7 te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Navedena pooblastila bi bilo treba *izvajati* v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta³⁹. Izjeme od zahteve po dovoljenjih, določene na ravni Unije z izvedbenim aktom, bi se lahko uporabljale za različne kategorije infrastrukture (kot so drogovi, antene, stebri in podzemni kabli) pod določenimi posebnimi pogoji, za katere se lahko najprej zahtevajo gradbena dovoljenja, dovoljenja za izkop ali druge vrste dovoljenj. Uporabljale bi se lahko tudi za tehnične posodobitve obstoječih vzdrževalnih del ali naprav, gradbena dela manjšega obsega, kot so izkopi, in podaljšanja dovoljenj.
- (42) Za zagotovitev, da se postopki za izdajo takih dovoljenj in odobritev pravic poti zaključijo v razumnih rokih, kot je razvidno iz nekaterih posodobitev in dobrih

³⁹ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

upravnih praks na nacionalni ravni, je treba pripraviti načela za upravno poenostavitev. Ta bi morala med drugim vključevati omejitev obveznosti predhodne odobritve na primere, v katerih je ta nujna, in uvedbo tihe odobritve s strani pristojnih organov po preteku določenega obdobja. Poleg tega za kategorije postavitve, za katere v skladu s pravom Unije ni treba pridobiti dovoljenja, ne bi bilo več treba pridobiti dovoljenja v skladu z nacionalnim pravom.

- (43) Da bi olajšali postavitev elementov zelo visokozmogljivih omrežij, bi morala biti vsaka pristojbina, povezana z dovoljenjem, razen za pravice poti, omejena na upravne stroške, povezane z obdelavo prošnje za dovoljenje v skladu z načeli iz člena 16 Direktive (EU) 2018/1972. V primeru pravic poti se uporabljajo določbe iz členov 42 in 43 Direktive (EU) 2018/1972.
- (44) Doseganje ciljev iz Sklepa (EU) 2022/2481 zahteva, da so do leta 2030 vsi končni uporabniki na fiksnih lokacijah pokriti z gigabitnim omrežjem do omrežne priključne točke in vsa poseljena območja pokrita z brezžičnim omrežjem visoke hitrosti naslednje generacije z zmogljivostjo, vsaj enakovredno 5G, v skladu z načelom tehnološke nevtralnosti. Omogočiti bi bilo treba zagotavljanje gigabitnih omrežij do končnega uporabnika, zlasti s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka. Namestitev malih instalacijskih kanalov med gradnjo stavbe ne zviša pretirano prirastnih stroškov, medtem ko je lahko opremljanje stavb z gigabitno infrastrukturo večji del stroškov postavitve gigabitnega omrežja. Zato bi bilo treba vse nove stavbe ali stavbe, ki so predmet večje prenove, opremiti s fizično infrastrukturo in optičnim ožičenjem v stavbi, kar bi končnim uporabnikom omogočilo priključitev na gigabitne hitrosti. Nove večstanovanjske stavbe in večstanovanjske stavbe, ki so predmet večje prenove, bi morale biti opremljene tudi s točko dostopa, ki je dostopna enemu ali več podjetjem, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščen. Še več, arhitekti bi morali zagotoviti prazne instalacijske kanale od vsakega stanovanja do točke dostopa, ki bi bila znotraj ali zunaj večstanovanjske stavbe. Večje prenove obstoječih stavb na lokaciji končnega uporabnika za izboljšanje energijske učinkovitosti (v skladu z Direktivo 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁰) so priložnost, da se te stavbe opremijo tudi s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, optičnim ožičenjem v stavbi in točko dostopa za večstanovanjske stavbe.
- (45) Opremljanje stavbe s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, točko dostopa ali optičnim ožičenjem v stavbi se lahko šteje za nesorazmerno glede na stroške, zlasti pri novih enostanovanjskih hišah ali stavbah, v katerih potekajo velika renovitvena dela. To lahko temelji na objektivnih razlogih, kot so prilagojene ocene stroškov, ekonomski razlogi, povezani z lokacijo, ali razlogi za ohranjanje mestne dediščine ali okoljski razlogi (na primer za posebne kategorije spomenikov).
- (46) Potencialni kupci in najemniki bi morali biti sposobni prepoznati stavbe, ki so opremljene s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, točko dostopa in optičnim ožičenjem v stavbi ter imajo zato velik potencial za prihranek stroškov. Prav tako bi bilo treba spodbujati primernost stavb za optična vlakna. Države članice bi morale zato razviti obvezno oznako „o možnosti pridobitve optičnega priključka“ za stavbe, opremljene s tako infrastrukturo, točko dostopa in optičnim ožičenjem v stavbi v skladu s to uredbo.

⁴⁰ Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb (UL L 153, 18.6.2010, str. 13).

- (47) Podjetja, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščen in ki na določenem območju gradijo gigabitna omrežja, bi lahko s širitvijo omrežja vse do točke dostopa v stavbi dosegla pomembno ekonomijo obsega z uporabo obstoječe fizične infrastrukture in obnovitvijo prejšnjega stanja prizadetega območja. To bi moralo biti mogoče ne glede na to, ali je naročnik v tistem trenutku izrecno želel tako storitev, in pod pogojem, da se čim bolj zmanjša vpliv na zasebno lastnino. Ko je omrežje enkrat zaključeno na točki dostopa, je priključitev dodatnega uporabnika mogoča po bistveno nižjih stroških, zlasti z dostopom do vertikalnega segmenta z možnostjo pridobitve optičnega priključka v stavbi, kjer že obstaja. Ta cilj je dosežen tudi tedaj, ko je stavba že opremljena z gigabitnim omrežjem, dostop do katerega je pod preglednimi, sorazmernimi in nediskriminatornimi pogoji omogočen kateremu koli ponudniku javnih komunikacijskih omrežij, ki ima v tej stavbi aktivnega naročnika. To bi lahko zlasti veljalo v državah članicah, ki so sprejele ukrepe v skladu s členom 44 Direktive (EU) 2018/1972.
- (48) Da bi prispevali k zagotavljanju dostopnosti gigabitnih omrežij končnim uporabnikom, bi bilo treba nove stavbe in močno prenovljene stavbe opremiti s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, optičnim ožičenjem v stavbi in, v primeru večstanovanjskih stavb, točko dostopa. Države članice bi morale za uresničevanje tega ohraniti nekaj prožnosti. Namen te uredbe zato ni harmonizacija pravil o povezanih stroških, na primer glede povračila stroškov za opremljanje stavb s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka, optičnim ožičenjem v stavbi in s točko dostopa.
- (49) Države članice bi morale v skladu z načelom subsidiarnosti in ob upoštevanju nacionalnih okoliščin sprejeti standarde ali tehnične specifikacije, potrebne za opremljanje novozgrajenih ali močno prenovljenih stavb s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka in optičnim ožičenjem v stavbi, nove ali močno prenovljene večstanovanjske stavbe pa s točko dostopa. Navedeni standardi ali tehnične specifikacije bi morali določati vsaj: specifikacije za točko dostopa v stavbi; specifikacije optičnih vmesnikov; specifikacije kablov; specifikacije priključkov; specifikacije za cevi ali mikrokanale; tehnične specifikacije, potrebne za preprečevanje motenj v električni napeljavi, in najmanjši polmer krivine. Države članice bi morale izdajanje gradbenih dovoljenj pogojevati s skladnostjo zadevnega projekta novogradnje ali večje prenove, za katerega je potrebno gradbeno dovoljenje, s standardi ali tehničnimi specifikacijami na podlagi potrjenega poročila o preskusu. Države članice bi morale vzpostaviti tudi certifikacijske sheme za dokazovanje skladnosti s standardi ali tehničnimi specifikacijami ter za pridobitev oznake „o možnosti pridobitve optičnega priključka“. Poleg tega bi morale države članice, da bi se izognile povečanju upravnih postopkov v zvezi s certifikacijsko shemo, vzpostavljeno v skladu s to uredbo, upoštevati postopkovne zahteve, ki se uporabljajo za certifikacijske sheme v skladu z Direktivo 2010/31/EU, in preučiti tudi možnost, da omogočijo skupno uvedbo obeh postopkov za prošnje.
- (50) Glede na družbene koristi, ki jih prinaša digitalna vključenost, in ob upoštevanju gospodarskih učinkov postavitve zelo visokozmogljivih omrežij bi moral vsak ponudnik javnega komunikacijskega omrežja, v katerem ni niti pasivne ali aktivne infrastrukture z možnostjo pridobitve optičnega priključka do prostorov končnih uporabnikov niti alternativ za zagotavljanje zelo visokozmogljivih omrežij do naročnikov, imeti pravico, da na lastne stroške zaključi svoje omrežje v prostorih zasebnikov, pod pogojem, da se vpliv na zasebno lastnino čim bolj zmanjša, na primer

tako, da se, kadar je to mogoče, ponovno uporabi obstoječa fizična infrastruktura, ki je na voljo v stavbi, ali da se v celoti obnovi prejšnje stanje prizadetega območja.

- (51) Prošnje za dostop do fizične infrastrukture v stavbi bi morale spadati na področje uporabe te uredbe, medtem ko bi morale prošnje za dostop do optičnega ožičenja spadati na področje uporabe Direktive (EU) 2018/1972. Poleg tega bi se dostop do fizične infrastrukture v stavbi lahko zavrnil, če je dostop do optičnega ožičenja v stavbi na voljo pod poštenimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji, vključno s ceno.
- (52) Komisija bi lahko za zagotovitev skladnosti pristopov v tesnem sodelovanju z BEREC zagotovila smernice za uporabo določb o dostopu do fizične infrastrukture v stavbi, tudi o pogojih. Pri pripravi smernic bi bilo treba ustrezno upoštevati mnenja deležnikov in nacionalnih organov za reševanje sporov.
- (53) Za spodbujanje posodobitve in prožnosti upravnih postopkov ter zmanjšanje stroškov in časa za postopke za postavitve zelo visokozmogljivih omrežij bi bilo treba storitve enotnih informacijskih točk v celoti izvajati prek spleta. V ta namen bi morale enotne informacijske točke zagotavljati enostaven dostop do potrebnih digitalnih orodij, kot so spletni portali, digitalne platforme in digitalne aplikacije. Orodja bi morala omogočati učinkovit dostop do osnovnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi in načrtovanih gradbenih delih ter možnost zahtevati informacije. Taka digitalna orodja bi morala omogočati tudi dostop do elektronskih upravnih postopkov za izdajo dovoljenj in odobritev pravic poti ter s tem povezanih informacij o veljavnih pogojih in postopkih. Če je v državi članici vzpostavljenih več enotnih informacijskih točk, bi morale biti vse enotne informacijske točke preprosto in nemoteno dostopne v elektronski obliki prek enotne nacionalne digitalne vstopne točke. Ta vstopna točka bi morala imeti skupni uporabniški vmesnik, ki bi zagotavljal dostop do spletnih enotnih informacijskih točk. Enotna nacionalna digitalna vstopna točka bi morala olajšati interakcijo med operaterji in pristojnimi organi, ki opravljajo funkcije enotnih informacijskih točk.
- (54) Državam članicam bi moralo biti dovoljeno, da se pri zagotavljanju funkcij enotne informacijske točke opirajo na digitalna orodja, kot so spletni portali, digitalne platforme in digitalne aplikacije, ki so morda že na voljo na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni, in jih po potrebi izboljšajo, če orodja izpolnjujejo obveznosti iz te uredbe. To vključuje dostop prek enotne nacionalne digitalne vstopne točke in razpoložljivost vseh funkcionalnosti iz te uredbe. Da bi države članice izpolnile načeli „enkratne“ minimalizacije podatkov in natančnosti, bi jim moralo biti omogočeno, da po potrebi vključijo več digitalnih platform ali aplikacij, ki podpirajo enotne informacijske točke. Digitalne platforme ali aplikacije, ki podpirajo enotne informacijske točke za obstoječo fizično infrastrukturo, bi se lahko na primer medsebojno povezale ali v celoti ali delno integrirale s platformami ali aplikacijami za načrtovana gradbena dela in izdajo dovoljenj.
- (55) Države članice bi morale za zagotovitev učinkovitosti enotnih informacijskih točk iz te uredbe zagotoviti ustrezne vire in takoj dostopne ustrezne informacije o določenem geografskem območju. Informacije bi bilo treba zagotoviti z ustrezno stopnjo podrobnosti, da se zagotovi čim večja učinkovitost glede na dodeljene naloge, tudi v lokalnem katastru. V zvezi s tem bi lahko države članice preučile možne sinergije in ekonomijo obsega z enotnimi kontaktnimi točkami v smislu člena 6

Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁴¹ ter drugimi načrtovanimi ali obstoječimi rešitvami e-uprave, da bi nadgradile obstoječe strukture in čim bolj povečale koristi za uporabnike. Podobno bi bilo treba enotno digitalno vstopno mesto iz Uredbe (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta⁴² povezati z enotnimi informacijskimi točkami.

- (56) Stroški vzpostavitve enotne nacionalne digitalne vstopne točke, enotnih informacijskih točk in digitalnih orodij, potrebnih za izpolnjevanje določb te uredbe, bi lahko bili v celoti ali delno upravičeni do finančne podpore iz skladov Unije, kot je Evropski sklad za regionalni razvoj – specifični cilj: konkurenčnejša in pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT⁴³; program Digitalna Evropa⁴⁴ – specifični cilj: uvajanje in optimalna uporaba digitalnih zmogljivosti in interoperabilnost ter Mehanizem za okrevanje in odpornost⁴⁵ – stebri o digitalni preobrazbi ter pametni, trajnostni in vključujoči rasti, vključno z ekonomsko kohezijo, delovnimi mesti, produktivnostjo, konkurenčnostjo, raziskavami, razvojem in inovacijami ter dobro delujočim notranjim trgom z močnimi MSP, če izpolnjujejo tam navedene cilje in merila za upravičenost.
- (57) V primeru nesoglasja glede tehničnih in komercialnih pogojev med trgovinskimi pogajanjmi o dostopu do fizične infrastrukture ali usklajevanju gradbenih del bi morala imeti vsaka stran možnost, da se obrne na nacionalni organ za reševanje sporov, ki bi stranem zagotovil rešitev, da bi se izognile neupravičenim zavrnitvam izpolnitve prošnje ali nalaganju nerazumnih pogojev. Organ za reševanje sporov bi moral pri določanju cen za zagotavljanje dostopa do fizične infrastrukture ali delitev stroškov za usklajena gradbena dela zagotoviti, da imajo ponudnik dostopa in omrežni operaterji, ki načrtujejo gradbena dela, pošteno možnost povrniti svoje stroške, nastale pri zagotavljanju dostopa do fizične infrastrukture ali usklajevanju načrtovanih gradbenih del. Pri tem bi bilo treba upoštevati ustrezne smernice Komisije, morebitne posebne nacionalne pogoje, morebitne vzpostavljene tarifne strukture in morebitne predhodne uvedbe pravnih sredstev s strani nacionalnega regulativnega organa. Organ za reševanje sporov bi moral upoštevati tudi vpliv dostopa ali usklajevanja načrtovanih gradbenih del, za katerega se zaprosi, na poslovni načrt ponudnika dostopa ali omrežnih operaterjev, ki načrtujejo gradbena dela, vključno z njihovimi izvedenimi ali načrtovanimi naložbami, zlasti naložbami v fizično infrastrukturo, na katero se prošnja nanaša.
- (58) Da bi se izognili zamudam pri postavitvi omrežja, bi moral nacionalni organ za reševanje sporov spor rešiti pravočasno, v vsakem primeru pa najpozneje v štirih mesecih od prejema prošnje za rešitev spora v primeru sporov o dostopu do obstoječe fizične infrastrukture ter enem mesecu, kadar gre za preglednost v zvezi s fizično infrastrukturo, usklajevanje načrtovanih gradbenih del in preglednost v zvezi z načrtovanimi gradbenimi deli. Organi za reševanje sporov ne morejo vplivati na

⁴¹ Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu ([UL L 376, 27.12.2006, str. 36](#)).

⁴² Uredba (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 o vzpostavitvi enotnega digitalnega portala za zagotavljanje dostopa do informacij, do postopkov ter do storitev za pomoč in reševanje težav ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 ([UL L 295, 21.11.2018, str. 1](#)).

⁴³ Člen 3(1)(a) Uredbe (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

⁴⁴ Člen 8 Uredbe (EU) 2021/694 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Digitalna Evropa in razveljavitvi Sklepa (EU) 2015/2240 (UL L 166, 11.5.2021, str. 1).

⁴⁵ Člen 3 Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost, UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

izredne okoliščine, ki upravičujejo zamudo pri reševanju spora, kot so nezadostne informacije ali dokumentacija, potrebna za sprejetje odločitve, vključno s stališči drugih pristojnih organov, s katerimi se je treba posvetovati, ali velika zapletenost spisa.

- (59) Kadar se v zvezi s postavitvijo zelo visokozmogljivih omrežij pojavijo spori glede dostopa do fizične infrastrukture, načrtovanih gradbenih del ali informacij o njih, bi moral biti organ za reševanje sporov pooblaščen za rešitev spora z zavezujočo odločitvijo. V vsakem primeru odločitve tega organa ne bi smele posegati v možnost katere koli stranke, da zadevo predloži sodišču ali izvede predhodni ali vzporedni pravni mehanizem k uradnemu reševanju spora, ki je lahko v obliki mediacije ali dodatnega kroga izmenjav.
- (60) Vendar v skladu z načelom subsidiarnosti ta uredba ne bi smela posegati v možnost držav članic, da regulativne naloge iz te uredbe dodelijo organom, ki so primernejši za njihovo opravljanje v skladu z nacionalnim ustavnopravnim sistemom za dodeljevanje pristojnosti in pooblastil ter zahtevami iz te uredbe. Za zmanjšanje upravnega bremena bi bilo treba državam članicam omogočiti, da imenujejo obstoječi organ ali ohranijo že imenovane pristojne organe v skladu z Direktivo (EU) 2014/61/EU. Informacije o nalogah, dodeljenih pristojnemu organu ali organom, bi bilo treba objaviti prek enotne informacijske točke in o njih uradno obvestiti Komisijo, razen če je to že storjeno v skladu z Direktivo (EU) 2014/61/EU. Diskrecijska pravica držav članic, da naloge enotne informacijske točke dodelijo več kot enemu pristojnemu organu, ne bi smela vplivati na njihovo sposobnost učinkovitega izvajanja teh nalog.
- (61) Imenovani nacionalni organ za reševanje sporov in pristojni organ, ki opravlja naloge enotne informacijske točke, bi morala biti nepristranska, neodvisna in strukturno ločena od vpletenih strani ter svoje pristojnosti izvajati nepristransko, pregledno in pravočasno, imeti pa bi morala tudi ustrezne pristojnosti in sredstva.
- (62) Države članice bi morale določiti ustrezne, učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni v primeru neskladnosti s to uredbo ali zavezujočo odločitvijo, ki jo sprejmejo pristojni organi, vključno s primeri, kadar omrežni operater ali organ javnega sektorja zavestno ali iz hude malomarnosti zagotovi zavajajoče, napačne ali nepopolne informacije prek enotne informacijske točke.
- (63) Ker ciljev te uredbe, to je pospešitve postavitve fizične infrastrukture, primerne za zelo visokozmogljiva omrežja, v celotni Uniji, države članice zaradi trajnih različnih pristopov ter počasnega in neučinkovitega prenosa Direktive 2014/61/EU ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega postavitve omrežij in potrebnih naložb lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (64) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti si prizadeva zagotoviti popolno spoštovanje pravice do zasebnega življenja in varovanja poslovnih skrivnosti, svobodno gospodarsko pobudo, lastninsko pravico in pravico do učinkovitega pravnega sredstva. To uredbo je treba uporabljati v skladu z navedenimi pravicami in načeli.
- (65) Ta uredba vključuje določbe, ki zajemajo vsa področja, zajeta v Direktivi 2014/61/EU, ki bi jo bilo treba zato razveljaviti.

- (66) Šestmesečno obdobje med začetkom veljavnosti in začetkom uporabe je namenjeno temu, da imajo države članice dovolj časa, da zagotovijo, da njihova nacionalna zakonodaja ne vključuje nobenih ovir za enotno in učinkovito uporabo te uredbe. Obdobje šestih mesecev ne posega v posebna pravila iz te uredbe o odloženi uporabi posebnih določb, kot je določeno v tej uredbi. Države članice morajo umakniti nacionalne določbe, ki se prekrivajo s to uredbo ali so v nasprotju z njo, do začetka njene uporabe. Glede sprejemanja nove zakonodaje v tem obdobju iz člena 4(3) PEU izhaja, da so države članice zavezane lojalno sodelovati in ne sprejemati ukrepov, ki bi bili v nasprotju s prihodnjimi pravnimi pravili Unije –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Namen te uredbe je olajšati in spodbuditi postavitve zelo visokozmogljivih omrežij s spodbujanjem skupne uporabe obstoječe fizične infrastrukture in omogočanjem učinkovitejše postavitve nove fizične infrastrukture, da bi se taka omrežja lahko postavila hitreje in z nižjimi stroški.
2. Če je katera koli določba te uredbe v nasprotju z določbo Direktive (EU) 2018/1972 ali Direktive 2002/77/ES, prevlada ustrezna določba navedenih direktiv.
3. Države članice lahko ohranijo ali uvedejo ukrepe v skladu s pravom Unije, ki vsebujejo podrobnejše določbe od tistih iz te uredbe, kadar so namenjeni spodbujanju skupne uporabe obstoječe fizične infrastrukture ali omogočajo učinkovitejšo postavitve nove fizične infrastrukture.
4. Z odstopanjem od odstavka 3 države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali uvedejo določb, ki odstopajo od določb iz člena 3(3) in (6), člena 4(4), člena 5(2) in (4), člena 6(2) ter člena 8(7) in (8).

Člen 2

Opredelitev pojmov

Za namene te uredbe se uporabljajo opredelitve pojmov iz Direktive (EU) 2018/1972.

Uporabljajo se tudi naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „omrežni operater“ pomeni:
 - (a) operaterja, kot je opredeljen v členu 2, točka (29), Direktive (EU) 2018/1972;
 - (b) podjetje, ki zagotavlja fizično infrastrukturo, namenjeno zagotavljanju:
 - (i) storitev proizvodnje, prenosa ali distribucije:
 - plina;
 - električne energije, vključno z javno razsvetljavo;
 - ogrevanja;
 - vode, vključno z odstranjevanjem ali čiščenjem odpadnih voda in odplak ter drenažnimi sistemi, in
 - (ii) prevoznih storitev, vključno z železnicami, cestami, pristanišči in letališči;
- (2) „fizična infrastruktura“ pomeni:

- (a) kateri koli element omrežja, ki je namenjen namestitvi drugih elementov omrežja, ne da bi sam postal aktiven element omrežja, na primer cevi, drogovi, kanali, revizijski jaški, vstopni jaški, omarice, antene, stolpi in drogovi, pa tudi stavbe ali vhodi v stavbe ter vsa druga sredstva, vključno s cestno opremo, kot so ulične svetilke, prometni znaki, semaforji, panoji, postajališča za avtobuse in tramvaje ter postaje podzemne železnice;
- (b) kadar niso del omrežja in so v lasti organov javnega sektorja ali jih ti nadzorujejo: stavbe ali vhodi v stavbe in vsa druga sredstva, vključno s cestno opremo, kot so ulične svetilke, prometni znaki, semaforji, panoji, postajališča za avtobuse in tramvaje ter postaje podzemne železnice.

Kabli, vključno z neuporabljenimi optičnimi vlakni, ter elementi omrežij, ki se uporabljajo za oskrbo z vodo, namenjeno za prehrano ljudi, kot je opredeljena v členu 2(1) Direktive (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁶, niso fizična infrastruktura v smislu te uredbe;

(3) „gradbena dela“ pomeni vsa zaključena visoka ali nizka gradbena dela kot celoto, ki sama zadostuje za izpolnjevanje gospodarske ali tehnične funkcije ter obsega enega ali več elementov fizične infrastrukture;

(4) „organ javnega sektorja“ pomeni državni, regionalni ali lokalni organ, osebo javnega prava ali združenje, ki ga je ustanovil en ali več takih organov oziroma ena ali več takih oseb javnega prava;

(5) „osebe javnega prava“ pomeni osebe, ki imajo vse naslednje značilnosti:

- (a) ustanovljene so s posebnim namenom, da zadovoljujejo potrebe splošnega interesa, ki niso industrijske ali poslovne narave;
- (b) so pravne osebe;
- (c) jih v celoti ali večinoma financirajo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava; ali so pod upravljavskim nadzorom teh organov ali oseb; ali imajo upravni, vodstveni ali nadzorni organ, v katerega več kot polovico članov imenujejo državni, regionalni ali lokalni organi ali druge osebe javnega prava;

(6) „fizična infrastruktura v stavbi“ pomeni fizično infrastrukturo ali napeljave na lokaciji končnega uporabnika, vključno z elementi v skupni lasti, namenjene namestitvi žičnih in/ali brezžičnih dostopovnih omrežij, kadar so ta dostopovna omrežja primerna za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev in povezujejo točko dostopa v stavbi z omrežno priključno točko;

(7) „optično ožičenje v stavbi“ pomeni kable iz optičnih vlaken na lokaciji končnega uporabnika, vključno z elementi v skupni lasti, ki so namenjeni zagotavljanju elektronskih komunikacijskih storitev in povezujejo točko dostopa v stavbi z omrežno priključno točko;

(8) „fizična infrastruktura v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka“ pomeni fizično infrastrukturo v stavbi, namenjeno namestitvi elementov optičnih vlaken;

(9) „velika prenovitvena dela“ pomeni visoka ali nizka gradbena dela na lokaciji končnega uporabnika, ki obsegajo strukturne spremembe celotne fizične infrastrukture v stavbi ali njenega znatnega dela in za katera je potrebno gradbeno dovoljenje;

⁴⁶ Direktiva (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi (UL L 435, 23.12.2020, str. 1).

(10) „dovoljenje“ pomeni eksplicitno ali implicitno odločitev ali niz odločitev, ki jih hkrati ali zaporedoma sprejme en ali več pristojnih organov in jih podjetje potrebuje za izvajanje visokih ali nizkih gradbenih del, potrebnih za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij;

(11) „točka dostopa“ pomeni fizično točko v stavbi ali zunaj nje, ki je dostopna enemu ali več podjetjem, ki zagotavljajo javna elektronska komunikacijska omrežja ali so za to pooblaščen, in na kateri se je mogoče povezati s fizično infrastrukturo z možnostjo pridobitve optičnega priključka v stavbi.

Člen 3

Dostop do obstoječe fizične infrastrukture

1. Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, ali omrežni operaterji pod poštenimi in razumnimi pogoji, tudi glede cene, na pisno zahtevo operaterja ugodijo vsem upravičenim prošnjam za dostop do te fizične infrastrukture zaradi postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti. Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, ugodijo vsem upravičenim prošnjam za dostop tudi pod nediskriminatornimi pogoji. V takih pisnih prošnjah so opredeljeni elementi fizične infrastrukture, za dostop do katerih se zaproša, vključno s točno določenim časovnim okvirom.

2. Omrežni operaterji in organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, pri določanju cen kot dela poštenih in razumnih pogojev za odobritev dostopa upoštevajo naslednje:

- (a) potrebo po zagotovitvi, da ima ponudnik dostopa pošteno priložnost za povračilo stroškov, ki jih ima zaradi zagotavljanja dostopa do svoje fizične infrastrukture, ob upoštevanju posebnih nacionalnih pogojev in vseh tarifnih struktur, vzpostavljenih za zagotovitev poštene priložnosti za povračilo stroškov; v primeru elektronskih komunikacijskih omrežij je treba upoštevati tudi vsa pravna sredstva, ki jih uvede nacionalni regulativni organ;
- (b) vpliv zahtevanega dostopa na poslovni načrt ponudnika dostopa, vključno z naložbami v fizično infrastrukturo, do katere je bil zaprošen dostop;
- (c) v posebnem primeru dostopa do fizične infrastrukture operaterjev ekonomsko vzdržnost teh naložb na podlagi njihovih profilov tveganja, dinamike donosov naložbe, kakršnega koli vpliva na konkurenco na naslednjih stopnjah prodajne verige ter s tem na cene in donosnost naložbe, amortizacije sredstev omrežja v času, ko je oddana prošnja za dostop, katerega koli posla, ki je bil podlaga naložbi med njeno izvedbo, zlasti v fizično infrastrukturo, ki se uporablja za zagotavljanje povezanosti, in katere koli možnosti za skupno naložbo v postavitve fizične infrastrukture, ki je bila predhodno ponujena prosilcu za dostop, zlasti v skladu s členom 76 Direktive (EU) 2018/1972, ali za skupno naložbo vzporedno z njo.

3. Omrežni operaterji in organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, lahko zavrnejo dostop do določene fizične infrastrukture na podlagi enega ali več naslednjih pogojev:

- (a) pomanjkljiva tehnična primernost fizične infrastrukture, do katere je bil zaprošen dostop, za namestitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij iz odstavka 2;

- (b) pomanjkanje razpoložljivosti prostora za namestitev elementov zelo visokozmogljivih omrežij iz odstavka 2, tudi po upoštevanju zadovoljivo utemeljenih prihodnjih prostorskih potreb ponudnika dostopa;
- (c) obstoj vprašanj v zvezi z varnostjo in javnim zdravjem;
- (d) pomislek glede celovitosti in varnosti vseh omrežij, zlasti kritične nacionalne infrastrukture;
- (e) nevarnost, da bodo načrtovane elektronske komunikacijske storitve resno motile opravljanje drugih storitev prek iste fizične infrastrukture, ali
- (f) razpoložljivost izvedljivih alternativnih načinov za veleprodajni dostop do elektronskih komunikacijskih omrežij, ki jih ponuja isti omrežni operater ter so primerni za zagotavljanje zelo visokozmogljivih omrežij pod poštenimi in razumnimi pogoji.

V primeru zavrnitve dostopa omrežni operater ali organ javnega sektorja, ki ima v lasti ali nadzoruje fizično infrastrukturo, prosilcu za dostop pisno sporoči posebne in podrobne razloge za zavrnitev v enem mesecu od datuma prejema popolne prošnje za dostop.

4. Države članice lahko vzpostavijo organ za usklajevanje prošenj za dostop do fizične infrastrukture, ki je v lasti organov javnega sektorja ali jo ti nadzorujejo, zagotavljanje pravnega in tehničnega svetovanja pri pogajanjih o pogojih dostopa ter olajšanje zagotavljanja informacij prek enotne informacijske točke iz člena 10.

5. Za fizično infrastrukturo, za katero že veljajo obveznosti glede dostopa, ki jih naložijo nacionalni regulativni organi v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972 ali izhajajo iz uporabe pravil Unije o državni pomoči, ne veljajo obveznosti iz odstavkov 2, 3 in 4, dokler veljajo te obveznosti glede dostopa.

6. Organi javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo stavbe ali določene kategorije stavb, ne smejo uporabljati odstavkov 1, 2 in 3 za te stavbe ali kategorije stavb zaradi arhitekturne, zgodovinske, verske ali naravne vrednosti ali zaradi javne varnosti, zaščite in zdravja. Države članice opredelijo take stavbe ali kategorije stavb na svojem ozemlju na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov. Informacije o takih stavbah ali kategorijah stavb se objavijo prek enotne informacijske točke in uradno sporočijo Komisiji.

7. Operaterji imajo pravico, da ponudijo dostop do svoje fizične infrastrukture za namen postavitve omrežij, ki niso elektronska komunikacijska omrežja ali pripadajoče zmogljivosti.

8. Ta člen ne posega v lastninsko pravico lastnika fizične infrastrukture, kadar omrežni operater ali organ javnega sektorja ni lastnik, niti v lastninsko pravico katere koli druge tretje osebe, kot so lastniki zemljišč in zasebni lastniki.

9. Komisija lahko po posvetovanju z deležniki, nacionalnimi organi za reševanje sporov in drugimi pristojnimi organi ali agencijami Unije v zadevnih sektorjih, kot je ustrezno, v tesnem sodelovanju z BEREC zagotovi smernice o uporabi tega člena.

Člen 4

Preglednost v zvezi s fizično infrastrukturo

1. Da lahko zaprosi za dostop do fizične infrastrukture v skladu s členom 3, ima vsak operater pravico, da na zahtevo prek enotne informacijske točke dostopa do naslednjih osnovnih informacij o obstoječi fizični infrastrukturi v elektronski obliki:

- (a) georeferencirana lokacija in pot;

- (b) vrsta in trenutna uporaba infrastrukture;
- (c) kontaktna točka.

Take osnovne informacije so pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji nemudoma dostopne, v vsakem primeru pa najpozneje 15 dni po vložitvi prošnje za informacije.

Vsak operater, ki zahteva dostop do informacij v skladu s tem členom, navede območje, na katerem namerava postaviti elemente zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajoče zmogljivosti.

Dostop do osnovnih informacij se sme omejiti samo, če je to potrebno za zagotovitev varnosti nekaterih stavb, ki so v lasti organov javnega sektorja ali jih ti nadzorujejo, varnosti omrežij in njihove celovitosti, nacionalne varnosti, javnega zdravja ali varnosti ali zaradi zaupnosti ali operativnih in poslovnih skrivnosti.

2. Omrežni operaterji in organi javnega sektorja prek enotne informacijske točke in v elektronski obliki dajo na voljo osnovne informacije iz odstavka 1 do [DATUM ZAČETKA VELJAVNOSTI + 12 MESECEV]. Pod enakimi pogoji dajo omrežni operaterji in organi javnega sektorja takoj na voljo vse posodobitve teh informacij in vse nove osnovne informacije iz odstavka 1.

3. Omrežni operaterji in organi javnega sektorja na posebno prošnjo operaterja ugodijo razumnim prošnjam za preglede na kraju samem določenih elementov njihove fizične infrastrukture. V takih prošnjah se navedejo elementi zadevne fizične infrastrukture za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti. Pregledi določenih elementov fizične infrastrukture na kraju samem se pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji ob upoštevanju omejitev iz četrtega pododstavka odstavka 1 odobrijo v enem mesecu od datuma prejema prošnje.

4. Odstavkov 1, 2 in 3 ni treba uporabljati za kritično nacionalno infrastrukturo, kot je opredeljena v nacionalnem pravu.

Odstavki 1, 2 in 3 se ne uporabljajo:

- (a) v primeru fizične infrastrukture, ki tehnično ni primerna za postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, ali
- (b) v posebnih primerih, kadar bi bila obveznost zagotavljanja informacij o določeni obstoječi fizični infrastrukturi v skladu s prvim pododstavkom odstavka 1 na podlagi podrobne analize stroškov in koristi, ki jo opravijo države članice, ter posvetovanja z deležniki nesorazmerna.

Vse take izjeme se objavijo prek enotne informacijske točke in uradno sporočijo Komisiji.

5. Operaterji, ki pridobijo dostop do informacij v skladu s tem členom, sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev spoštovanja zaupnosti ter operativnih in poslovnih skrivnosti.

Člen 5

Usklajevanje gradbenih del

1. Vsak omrežni operater ima pravico, da se z operaterji pogaja o dogovorih o usklajevanju gradbenih del, vključno s porazdelitvijo stroškov, z namenom namestitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti.

2. Vsak omrežni operater, ki neposredno ali posredno izvaja ali načrtuje izvajanje gradbenih del, ki se v celoti ali delno financirajo iz javnih sredstev, pod preglednimi in

nediskriminatornimi pogoji ugoti vsaki razumni pisni prošnji za usklajevanje teh gradbenih del, ki jo vložijo operaterji z namenom postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti.

Takim prošnjam se ugoti, če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:

- (a) to omrežnemu operaterju, ki je prvotno predvidel zadevna gradbena dela, ne bo povzročilo nobenih dodatnih stroškov, za katere ni mogoče povračilo, vključno s stroški zaradi dodatnih zamud, brez poseganja v možnost dogovora o porazdelitvi stroškov med zadevnimi stranmi;
- (b) omrežni operater, ki je prvotno predvidel gradbena dela, še naprej nadzoruje usklajevanje del;
- (c) prošnja za usklajevanje se vложи čim prej, in kadar je potrebno dovoljenje, vsaj dva meseca pred oddajo končnega projekta pristojnim organom za izdajo dovoljenj.

3. Prošnja za usklajevanje gradbenih del, ki jo podjetje, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, predloži podjetju, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen, se lahko šteje za nerazumno, če sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

- (a) prošnja se nanaša na območje, ki je bilo predmet enega od naslednjih ukrepov:
 - (i) napoved dosega širokopasovnih omrežij, vključno z zelo visokozmogljivimi omrežji, v skladu s členom 22(1) Direktive (EU) 2018/1972;
 - (ii) poziv, da izrazi namero o postavitvi zelo visokozmogljivih omrežij v skladu s členom 22(3) Direktive (EU) 2018/1972;
 - (iii) javno posvetovanje pri uporabi pravil Unije o državni pomoči;
- (b) podjetje, ki je zaprosilo za usklajevanje, ni izrazilo namere o postavitvi zelo visokozmogljivih omrežij na območju iz točke (a) v nobenem od zadnjih postopkov med postopki iz navedene točke, ki zajemajo obdobje, v katerem je bila vložena prošnja za usklajevanje.

Če se zahteva za usklajevanje na podlagi prvega odstavka šteje za nerazumno, podjetje, ki zagotavlja javna elektronska komunikacijska omrežja ali je za to pooblaščen in ki zavrne usklajevanje gradbenih del, vzpostavi fizično infrastrukturo z zadostno zmogljivostjo, da se prilagodi morebitnim prihodnjim razumnim potrebam po dostopu tretjih oseb.

4. Odstavkov 2 in 3 ni treba uporabljati za gradbena dela, katerih obseg je omejen, na primer glede vrednosti, velikosti ali trajanja, ali za kritično nacionalno infrastrukturo. Države članice na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov opredelijo vrsto gradbenih del, za katera se šteje, da je njihov obseg omejen ali so povezana s kritično nacionalno infrastrukturo. Informacije o takih vrstah gradbenih del se objavijo prek enotne informacijske točke in uradno sporočijo Komisiji.

5. Komisija lahko po posvetovanju z deležniki, nacionalnimi organi za reševanje sporov in drugimi pristojnimi organi ali agencijami Unije v zadevnih sektorjih, kot je ustrezno, v tesnem sodelovanju z BEREC zagotovi smernice o uporabi tega člena.

Člen 6

Preglednost v zvezi z načrtovanimi gradbenimi deli

1. Za pogajanja o dogovorih o usklajevanju gradbenih del iz člena 5 vsak omrežni operater v elektronski obliki prek enotne informacijske točke omogoči dostop do naslednjih osnovnih informacij:

- (a) georeferencirana lokacija in vrsta del;
- (b) vključeni elementi omrežja;
- (c) predvideni datum začetka del in njihovo trajanje;
- (d) predvideni datum oddaje končnega projekta pristojnim organom za izdajo dovoljenj, kadar je ustrezno;
- (e) kontaktna točka.

Omrežni operater da na voljo informacije iz prvega pododstavka za načrtovana gradbena dela, povezana z njegovo fizično infrastrukturo. Omrežni operater mora to storiti takoj, ko so mu informacije na voljo, v vsakem primeru, in kadar je predvideno dovoljenje, pa najpozneje tri mesece pred prvo predložitvijo prošnje za dovoljenje pristojnim organom.

Operaterji imajo pravico do dostopa do osnovnih informacij iz prvega pododstavka na zahtevo v elektronski obliki prek enotne informacijske točke. V prošnji za dostop do informacij se navede območje, na katerem namerava operater, ki je vložil prošnjo, namestiti elemente zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajoče zmogljivosti. Zaprošene informacije se dajo na voljo pod sorazmernimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji v enem tednu od datuma prejema prošnje za informacije. Dostop do osnovnih informacij se lahko omeji le v obsegu, potrebnem za zagotovitev varnosti omrežij in njihove celovitosti, nacionalne varnosti, javnega zdravja ali varnosti, zaupnosti ali operativnih in poslovnih skrivnosti.

2. Odstavka 1 ni treba uporabljati za informacije o gradbenih delih, katerih obseg je omejen, na primer z vidika vrednosti, obsega ali trajanja, v primeru kritične nacionalne infrastrukture ali iz razlogov nacionalne varnosti ali izrednih okoliščin. Države članice na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov opredelijo gradbena dela, ki bi se štela za omejena po obsegu ali zadevajo kritično nacionalno infrastrukturo, ter izredne okoliščine ali razloge nacionalne varnosti, zaradi katerih zanje upravičeno ne bi veljala obveznost zagotavljanja informacij. Informacije o takih gradbenih delih, za katere ne velja obveznost glede preglednosti, se objavijo prek enotne informacijske točke in uradno sporočijo Komisiji.

Člen 7

Postopek izdaje dovoljenj, vključno s pravicami poti

1. Pristojni organi postavitve katerega koli elementa zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti ne smejo neupravičeno omejevati, ovirati ali narediti ekonomsko manj privlačne. Države članice zagotovijo, da so vsa pravila, ki urejajo pogoje in postopke za izdajo dovoljenj, vključno s pravicami poti, potrebnih za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, dosledna na celotnem nacionalnem ozemlju.

2. Pristojni organi prek enotne informacijske točke v elektronski obliki dajo na voljo vse informacije o pogojih in postopkih, ki se uporabljajo za izdajo dovoljenj, vključno s pravicami poti, tudi vse informacije o izjemah za nekatera ali vsa dovoljenja ali pravice poti, ki jih zahteva nacionalno pravo ali pravo Unije.

3. Vsak operater ima pravico, da prek enotne informacijske točke v elektronski obliki predloži vloge za dovoljenja ali pravice poti in pridobi informacije o stanju svoje vloge.

4. Pristojni organi v 15 delovnih dneh po prejemu zavrnejo vloge za dovoljenja, vključno s pravicami poti, za katere isti operater, ki zaprosi za to dovoljenje, ni dal na voljo osnovnih informacij prek enotne informacijske točke v skladu s prvim pododstavkom člena 6(1).

5. Pristojni organi izdajo ali zavrnejo dovoljenja, razen pravic poti, v štirih mesecih od datuma prejema popolne vloge za dovoljenje.

Pristojni organi ugotovijo popolnost vloge za dovoljenja ali pravice poti v 15 dneh od prejema vloge. Vloga se šteje za popolno, razen če pristojni organi vlagatelja pozovejo, naj v tem roku predloži manjkajoče informacije.

Prvi in drugi pododstavek ne posegata v druge posebne roke ali obveznosti, določene za pravilno izvedbo postopka, ki se uporabljajo za postopek izdaje dovoljenja, vključno s pritožbenimi postopki, v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom v skladu s pravom Unije.

Pristojni organ lahko izjemoma in na podlagi utemeljenega razloga, ki ga navede država članica, na lastno pobudo podaljša štirimesečni rok iz prvega pododstavka in odstavka 6. Vsako podaljšanje je najkrajše možno. Države članice navedejo razloge, ki upravičujejo tako podaljšanje, jih vnaprej objavijo prek enotnih informacijskih točk in o njih uradno obvestijo Komisijo.

Vsaka zavrnitev dovoljenja ali pravice poti se ustrezno utemelji na podlagi objektivnih, preglednih, nediskriminatornih in sorazmernih meril.

6. Z odstopanjem od člena 43(1), točka (a), Direktive (EU) 2018/1972 pristojni organi take pravice potiodobrijo v štirih mesecih od datuma prejema vloge, kadar so za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti poleg dovoljenj potrebne pravice poti čez ali pod javno ali zasebno lastnino.

7. Če pristojni organ ne odgovori v štirimesečnem roku iz prvega pododstavka odstavka 5 in če se ta rok ne podaljša v skladu s četrnim pododstavkom odstavka 5, se šteje, da je bilo dovoljenje izdano. To velja tudi za pravice poti iz odstavka 6.

8. Komisija z izvedbenim aktom določi kategorije postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, za katere ne velja noben postopek izdaje dovoljenja v smislu tega člena. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 13.

9. Pristojni organi za postavitve elementov iz odstavka 8 ne zahtevajo posameznega urbanističnega dovoljenja ali drugih posameznih predhodnih dovoljenj. Z odstopanjem lahko pristojni organi zahtevajo dovoljenja za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti na stavbah ali območjih arhitekturne, zgodovinske, verske ali naravne vrednosti, ki so zaščiteni v skladu z nacionalnim pravom, ali če je to potrebno zaradi javne varnosti.

10. Za dovoljenja, ki se zahtevajo za postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, razen za pravice poti, se ne zaračunavajo nobene pristojbine ali dajatve, ki presegajo upravne stroške, kot je smiselno določeno v členu 16 Direktive (EU) 2018/1972.

11. Vsak operater, ki je utrpel škodo zaradi neupoštevanja rokov iz odstavkov 5 in 6, prejme nadomestilo za nastalo škodo v skladu z nacionalnim pravom.

Člen 8

Fizična infrastruktura in optično ožičenje v stavbi

1. Vse stavbe na lokaciji končnega uporabnika, vključno z elementi v skupni lasti, ki so na novo zgrajene ali se v njih izvajajo večje prenove in za katere so bile prošnje za gradbeno dovoljenje oddane po [ZAČETEK VELJAVNOSTI + 12 MESECEV], so opremljene s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka do omrežnih priključnih točk in z optičnim ožičenjem v stavbi.

2. Vse večstanovanjske stavbe, ki so na novo zgrajene ali se v njih izvajajo večje prenove in za katere so bile prošnje za gradbeno dovoljenja oddane po [ZAČETEK VELJAVNOSTI + 12 MESECEV], so opremljene s točko dostopa.

3. Vse stavbe na lokaciji končnih uporabnikov, vključno z elementi v skupni lasti, v katerih se izvajajo večje prenove, kot so opredeljene v točki 10 člena 2 Direktive 2010/31/EU, se do [ZAČETEK VELJAVNOSTI + 12 MESECEV] opremijo s fizično infrastrukturo v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka do omrežnih priključnih točk in z optičnim ožičenjem v stavbi. Vse večstanovanjske stavbe, v katerih se izvajajo večje prenove, kot so opredeljene v točki 10 člena 2 Direktive 2010/31/EU, se prav tako opremijo s točko dostopa.

4. Države članice sprejmejo ustrezne standarde ali tehnične specifikacije, potrebne za izvajanje odstavkov 1, 2 in 3, pred [ZAČETEK VELJAVNOSTI + 9 MESECEV]. Ti standardi ali tehnične specifikacije določajo vsaj:

- (a) specifikacije za točko dostopa v stavbi in specifikacije optičnih vmesnikov;
- (b) specifikacije kablov;
- (c) specifikacije priključkov;
- (d) specifikacije cevi ali mikrokanalov;
- (e) tehnične specifikacije, potrebne za preprečevanje motenj v električni napeljavi;
- (f) najmanjši polmer krivine.

5. Stavbe, opremljene v skladu s tem členom, so upravičene do prejema oznake „o možnosti pridobitve optičnega priključka“.

6. Države članice vzpostavijo certifikacijske sheme za dokazovanje skladnosti s standardi ali tehničnimi specifikacijami iz odstavka 4 ter za pridobitev oznake „o možnosti pridobitve optičnega priključka“ iz odstavka 5 pred [ZAČETEK VELJAVNOSTI + 12 mesecev]. Države članice izdajo gradbenih dovoljenj iz odstavkov 1 in 2 pogojujejo s skladnostjo s standardi ali tehničnimi specifikacijami iz tega odstavka na podlagi potrjenega poročila o preskusu.

7. Odstavki 1, 2 in 3 se ne uporabljajo za določene kategorije stavb, zlasti za enostanovanjske stavbe, kadar je skladnost z navedenimi odstavki nesorazmerna, zlasti z vidika stroškov za posamezne ali skupne lastnike na podlagi objektivnih elementov.

8. Odstavkov 1, 2 in 3 ni treba uporabljati za določene vrste stavb, kot so posebne kategorije spomenikov, zgodovinske stavbe, vojaške stavbe in stavbe, ki se uporabljajo za namene nacionalne varnosti, kot so opredeljene v nacionalnem pravu. Države članice opredelijo take kategorije stavb na podlagi ustrezno utemeljenih in sorazmernih razlogov. Informacije o takih kategorijah stavb se objavijo prek enotne informacijske točke in uradno sporočijo Komisiji.

Člen 9

Dostop do fizične infrastrukture v stavbi

1. V skladu s prvim pododstavkom odstavka 3 ima vsak ponudnik javnega elektronskega komunikacijskega omrežja pravico, da na lastne stroške razširi svoje omrežje do točke dostopa.

2. Ob upoštevanju odstavka 3 ima vsak operater javnega elektronskega komunikacijskega omrežja zaradi postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij pravico do dostopa do katere koli obstoječe fizične infrastrukture v stavbi, če je podvajanje tehnično neizvedljivo ali ekonomsko neučinkovito.

3. Vsi imetniki pravice do uporabe točke dostopa in fizične infrastrukture v stavbi ugodijo vsem upravičenim prošnjam ponudnikov javnega elektronskega komunikacijskega omrežja za dostop pod poštenimi in nediskriminatornimi pogoji, vključno s ceno, če je to ustrezno.

Vsi imetniki pravice do uporabe točke dostopa in fizične infrastrukture v stavbi lahko zavrnejo dostop, kadar je dostop do optičnega ožičenja v stavbi zagotovljen v skladu z obveznostmi, naloženimi na podlagi poglavij II do IV naslova II Direktive (EU) 2018/1972, ali je na voljo pod poštenimi, razumnimi in nediskriminatornimi pogoji, vključno s ceno.

4. Vsak ponudnik javnega elektronskega komunikacijskega omrežja ima pravico, da, kadar fizična infrastruktura v stavbi z možnostjo pridobitve optičnega priključka ni na voljo, svoje omrežje v dogovoru z naročnikom zaključi v njegovih prostorih, če čim bolj zmanjša učinke na zasebno lastnino tretjih oseb.

5. Ta člen ne posega v lastninsko pravico lastnika točke dostopa ali fizične infrastrukture v stavbi, kadar imetnik pravice do uporabe te infrastrukture ali točke dostopa ni njen lastnik, niti v lastninsko pravico tretjih oseb, kot so lastniki zemljišč in stavb.

6. Komisija lahko po posvetovanju z deležniki, nacionalnimi organi za reševanje sporov in drugimi pristojnimi organi ali agencijami Unije v zadevnih sektorjih, kot je ustrezno, v tesnem sodelovanju z BEREC zagotovi smernice o uporabi tega člena.

Člen 10

Digitalizacija enotnih informacijskih točk

1. Enotne informacijske točke dajo na voljo ustrezna digitalna orodja, na primer v obliki spletnih portalov, digitalnih platform ali digitalnih aplikacij, ki omogočajo spletno uveljavljanje vseh pravic in izpolnjevanje vseh obveznosti iz te uredbe.

2. Države članice lahko po potrebi medsebojno povežejo ali v celoti ali delno integrirajo več digitalnih orodij, ki podpirajo enotne informacijske točke iz odstavka 1.

3. Države članice določijo enotno nacionalno digitalno vstopno točko, sestavljeno iz skupnega uporabniškega vmesnika, ki zagotavlja nemoten dostop do digitaliziranih enotnih informacijskih točk.

Člen 11

Reševanje sporov

1. Brez poseganja v možnost predložitve zadeve sodišču ima vsaka stran pravico, da predloži morebitni spor pristojnemu nacionalnemu organu za reševanje sporov, ustanovljenemu v skladu s členom 12:

- (a) kadar se dostop do obstoječe infrastrukture zavrne ali kadar dogovor o posebnih pogojih, vključno s ceno, ni bil dosežen v enem mesecu od datuma prejema prošnje za dostop v skladu s členom 3;
- (b) v zvezi s pravicami in obveznostmi iz členov 4 in 6, vključno s primeri, kadar zahtevane informacije niso zagotovljene v 15 dneh po oddaji prošnje iz člena 4 in v enem tednu po oddaji prošnje iz člena 6;

- (c) kadar dogovor o usklajevanju gradbenih del v skladu s členom 5(2) ni bil dosežen v enem mesecu od datuma prejema uradne prošnje za usklajevanje gradbenih del ali
- (d) kadar dogovor o dostopu do fizične infrastrukture v stavbi iz člena 9(2) ali (3) ni bil dosežen v enem mesecu od datuma prejema uradne prošnje za dostop.

2. Nacionalni organ za reševanje sporov iz odstavka 1 ob doslednem upoštevanju načela sorazmernosti in načel, določenih v smernicah Komisije, izda zavezujočo odločitev za rešitev spora najpozneje:

- (a) v štirih mesecih od datuma prejema zahteve za reševanje sporov v zvezi s spori iz točke (a) odstavka 1;
- (b) v enem mesecu od datuma prejema zahteve za reševanje sporov v zvezi s spori iz točk (b), (c) in (d) odstavka 1.

Navedeni roki se lahko podaljšajo le v izjemnih okoliščinah.

3. V zvezi s spori iz točk (a), (c) in (d) odstavka 1 lahko nacionalni organ za reševanje sporov sprejme odločitev o določitvi poštenih in razumnih pogojev, vključno s ceno, kadar je to primerno.

Kadar se spor nanaša na dostop do infrastrukture operaterja in je nacionalni organ za reševanje sporov nacionalni regulativni organ, se po potrebi upoštevajo cilji iz člena 3 Direktive (EU) 2018/1972.

4. Pravila iz tega člena dopolnjujejo pravna sredstva in postopke v skladu s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah⁴⁷ ter ne posegajo vanje.

Člen 12

Pristojni organi

1. Vse naloge, dodeljene nacionalnemu organu za reševanje sporov, prevzame en ali več pristojnih organov, ki so lahko obstoječi organi.

2. Nacionalni organ za reševanje sporov je pravno ločen in funkcionalno neodvisen od vseh omrežnih operaterjev in organov javnega sektorja, ki imajo v lasti ali nadzorujejo fizično infrastrukturo, ki je predmet spora. Države članice, ki ohranijo lastništvo ali nadzor nad omrežnimi operaterji, zagotovijo učinkovito strukturno ločitev nalog, povezanih z nacionalnimi postopki reševanja sporov, in nalog enotne informacijske točke od dejavnosti, povezanih z lastništvom ali nadzorom.

3. Nacionalni organ za reševanje sporov lahko zaračuna pristojbine za kritje stroškov izvajanja nalog, ki so mu dodeljene.

4. Vse strani, ki jih spor zadeva, v celoti sodelujejo z nacionalnim organom za reševanje sporov.

5. Naloge enotne informacijske točke iz členov 3 do 8 in 10 opravlja en ali več pristojnih organov, ki jih imenujejo države članice na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, kakor je primerno. Za kritje stroškov izvajanja teh nalog se lahko za uporabo enotnih informacijskih točk zaračunajo pristojbine.

6. Odstavek 2 se smiselno uporablja za pristojne organe, ki opravljajo naloge enotne informacijske točke.

⁴⁷ Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C 326, 26.10.2012, str. 391).

7. Pristojni organi izvajajo svoje pristojnosti nepristransko, pregledno in pravočasno. Države članice zagotovijo, da imajo na voljo ustrezne tehnične, finančne in človeške vire za izvajanje nalog, ki so jim dodeljene.

8. Države članice prek enotne informacijske točke objavijo ustrezne naloge, ki jih mora opraviti vsak pristojni organ, zlasti kadar so te naloge dodeljene več kot enemu pristojnemu organu ali kadar se dodeljene naloge spremenijo. Kadar je to primerno, se pristojni organi med seboj posvetujejo in sodelujejo pri zadevah skupnega interesa.

9. Države članice do [DATUM ZAČETKA VELJAVNOSTI] uradno obvestijo Komisijo o vseh pristojnih organih, ki so bili v skladu s tem členom imenovani za opravljanje funkcij iz te uredbe, in njihovih zadevnih odgovornostih ter o vsaki spremembi v zvezi s temi organi, in to pred začetkom veljavnosti takega imenovanja ali spremembe.

10. Zoper vsako odločitev, ki jo sprejme pristojni organ, je v skladu z nacionalnim pravom mogoča pritožba pri popolnoma neodvisnem pritožbenem organu, vključno s sodnim organom. Člen 31 Direktive (EU) 2018/1972 se smiselno uporablja za vsako pritožbo v skladu s tem odstavkom.

Pravica do pritožbe v skladu s prvim pododstavkom ne posega v pravico strani, da spor predloži pristojnemu nacionalnemu sodišču.

Člen 13

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga Odbor za komunikacije, ustanovljen s členom 118(1) Direktive (EU) 2018/1972. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 14

Kazni in nadomestila

Države članice določijo pravila o kaznih, po potrebi vključno z globami in vnaprej določenimi ali periodičnimi kaznimi, ki niso kazenske narave, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe in vseh zavezujočih odločitev, ki jih v skladu s to uredbo sprejmejo pristojni organi iz člena 12, ter sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihovega izvajanja. Predvidene kazni so primerne, učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Države članice določijo pravila o ustreznem finančnem nadomestilu za osebe, ki utrpijo škodo zaradi izvajanja pravic iz te uredbe.

Člen 15

Poročanje in spremljanje

1. Komisija do [DATUM ZAČETKA VELJAVNOSTI + 5 LET] Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju te uredbe. Poročilo vključuje povzetek učinka ukrepov iz te uredbe in oceno napredka pri doseganju njenih ciljev, vključno s tem, ali in kako bi lahko uredba dodatno prispevala k doseganju ciljev glede povezanosti iz Sklepa, določenih v Sklepu o vzpostavitvi programa politike Digitalno desetletje do leta 2030.

2. Komisija lahko v ta namen od držav članic zahteva informacije, ki se predložijo brez nepotrebnega odlašanja. Države članice v tesnem sodelovanju s Komisijo prek Odbora za komunikacije, ustanovljenega v skladu s členom 118 Direktive (EU) 2018/1972, do [DATUM

ZAČETKA VELJAVNOSTI + 12 MESECEV] določijo kazalnike za ustrezno spremljanje uporabe te uredbe ter mehanizem za zagotavljanje rednega zbiranja podatkov in poročanja Komisiji o tem.

Člen 16

Prehodni ukrepi

Nacionalni ukrepi, ki določajo kategorije postavitve elementov zelo visokozmogljivih omrežij ali pripadajočih zmogljivosti, za katere se ne uporablja noben postopek izdaje dovoljenja v smislu člena 7, in ki so jih države članice sprejele na podlagi Direktive 2014/61/EU ali pred začetkom njene veljavnosti, vendar v skladu z njo, se še naprej uporabljajo do začetka uporabe izvedbenega akta iz člena 7(8) te uredbe.

Člen 17

Razveljavitev

1. Direktiva 2014/61/EU se razveljavi.
2. Sklicevanje na razveljavljeno direktivo se šteje kot sklicevanje na to uredbo in se bere v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge.

Člen 18

Začetek veljavnosti in uporaba

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Uporablja se od [6 mesecev po začetku veljavnosti].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik